

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCOVENECE

I reparti britannici respinti presso Tobruk

Bollettino No. 436

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Unità della R. Aeronautica hanno svolto azioni contro l'Isola di Cipro bombardando la base aerea di Nicosia e colpendo naviglio ed attrezzature portuali a Famagosta.

Nell'Africa Settentrionale sul fronte di Tobruk il fuoco delle nostre artiglierie ha respinto reparti britannici che tentavano di avvicinarsi con l'appoggio di mezzi corazzati ed ha provocato danni ed esplosioni nelle opere nemiche. Nostri velivoli hanno continuato a martellare gli apprestamenti difensivi della piazza. Nella zona di Marsa Matruh altri reparti aerei nazionali hanno colpito vari obiettivi tra cui l'aeroporto causando distruzioni e incendi notevoli.

Velivoli inglesi hanno attaccato Tripoli, Derna e Bardia.

Durante l'incursione su Bengasi segnalata nel Bollettino di ieri la nostra difesa ha abbattuto due aerei nemici.

Angleški oddelki pri Tobruku vrženi nazaj

Italijansko vojno poročilo št. 436

Rim, 13. avg. AS. Kraljeve letalske ednice so napadle otok Ciper ter bombardirale letališče Nikozijo in zadele ladje ter pristaniške naprave pri Famagosti.

Severna Afrika: Na tobruški fronti je

Nell'Africa Orientale attività di artiglierie e di pattuglie nei settori di Uolcheit e di Culquabert.

Apparecchi britannici hanno bombardato e mitragliato Gondar e Azoz.

Un nostro sommergibile operante in Atlantico al comando del Capitano di corvetta Fr. Murzi ha affondato il piroscafo e la petroliera inglesi »Marcon« e »Horn Shell« per complessive 17.272 tonn.

naše topništvo pregnalo britanske oddelke, ki so se približali na oklopnih vozilih in povzročili škodo in eksplozije v sovražnih utrdbah. — Naša letala so neprestano bombardirala obrambne napade v utrdbi.

V zoni Marsa Matruh so drugi letalski oddelki zadeli razne cilje, med temi eno letališče, kjer so povzročili razdejavanja in velike požare. Angleška letala so napadla Tripoli, Derna in Bardia.

Pri napadu na Bengazi, ki smo ga v uradnem poročilu omenili včeraj, je naša obramba sestrelila dve sovražni letali.

Vzhodna Afrika: Topniško in patrolno delovanje v odsekih Uolcheit in Culquabert.

Angleška letala so bombardirala in s strojnimi obostreljevala Gondar ter Azozo.

Neka naša podmornica, ki je plula v Atlantiku pod poveljstvom korvetnega kapitana Francesca Murzia, je potopila angleški petrolejski prevoznik ladji »Marcon« in »Horn Shell« s skupno 17.272 ton.

Srečen dan italijanskega letalstva

Operacijska zona, 13. avgusta. AS. Posebni poročevalci agencije Stefani javlja:

Včerajšnji dan je bil za letalstvo vzhodne Sredozemlja uspešen in srečen. Ogledni oddelki torpednih letal pod vodstvom kapetana Buscaglia je odletel proti vzhodnemu Sredozemlju in tam zasledil angleško pomožno ladjo s približno 3.000 tonami. Ladjo so presestrelili in je napadli z dvema torpedoma. Eno

Nemški uspehi na vzhodu

Odgovor nemškega poveljstva na zavijanja angleške propagande

Berlin, 12. avg. Angleški letalski sili se ni posrečilo, da bi vodila uspešno fronto na zahodu; Stalina pa je treba podpreti v njegovih sanjah, da ima v Angliji močnega zaveznika: to dvoje je Churchilla napotilo, da je naročil britskemu tisku, naj z vsemi silami podvoji papirnato ofenzivo.

Cepprav je ves svet po radiu in po posebnih poročilih tujih dopisnikov že davno zvedel za usodo Smolenska, londonski tisk stalno premlevala, da je »ruski Verdun« varno v sovjetskih rokah.

Prav tako se ponaša sloviti vojaški ocenjevalec bostonskega radia, ki je v svojih pomenkih o položaju na vzhodni fronti oni večer izjavil tole: Kako se Rusi borijo in kako silno kljubovalna je njihova volja pri odporu, je razvidno iz današnjega poročila posebnega ameriškega dopisnika. Po tem poročilu je Smolensk torej v nemških rokah in močne nemške vojaške sile so zdaj že precej bolj proti vzhodu ter se borijo na poti proti Moskvi. Toda resnica je, da mesto ni v rokah nikogar, ker ga ni več. Nemci niso zasedli drugega ko kup razvalin. Vse je do tal porušeno. Niti ena hiša ni ostala cela. Vodovodi, telefonske in brzojavne naprave, tramvajске proge: vse je razdejano, razbito, strto in požgano. In v takih razmerah so Nemci prisiljeni pošiljati svojim prvim čedom živila in vojna sredstva kakor povsod drugim.

Po tem poročilu so se v Londonu spreobrnili, a vendarle z nekim pridržkom: »V redu«, pravijo listi onstran preliva, »v Smolensku so torej Nemci in sicer kar od 16. julija že. Posebni tuji poročevalci so se lahko o tem prepričali, toda prepričali so se prav tako, da so nemške čete že mesec dni na istem mestu med Smolenskom in Vjazmo. Prepričali so se tudi, da so Rusi pred svojim umikom docela uničili vsako stvar, ki bi utegnila imeti gospodarsko, psihološko, moralno in seveda zlasti vojaško važnost. S tem bi bile napredujoče nemške pehotne sile zadržane, ne bi našle prilike za plenjenje in osvojevo ozemlje ne bi sovražniku dolgo časa prav nič nudilo.«

Treba je priznati, da je ta papirnata ofenziva hudo iznajdljiva: svoje klavirne neuspehe znajo vedno spremeniti v slavne in junaške umike. Ko govorijo o razvoju vojaškega položaja v Ukrajini, se londonski propagandisti strinjajo v tehle točkah:

a) Hitler ima potrebo po nekem vnanjem uspehu iz zunanjih in notranjih razlogov. Notranjih zato, ker mora pomiriti nemško ljudstvo; zunanjih pa zato, ker se nekateri njegovi prijatelji nekam čudno ponašajo, tako n. pr. Francija.

b) Tak vnanji uspeh bo verjetno dosegel prej ali slej z zasedbo Odese. Vendar pa ostane zunanji položaj bistveno nespremenjen.

Medtem pa se je kozakem maršalu Budjonju posrečilo, da je Hitlerju prekrizal načrte: vsa žetev v Ukrajini je namreč že na varnem.

Jasno je, pravijo na vse to v Berlinu, da bi Angleži radi preselili svoje ljudstvo in mu zo-

L'Ecc. Generale Messe, Comandante del Corpo di Spedizione Italiana sul fronte russo. — Eccellenza General Messe, poveljnik Italijanskega Ekspedicijskega Zbora na ruski fronti.

torpedo jo je gotovo zadelo, drugo pa verjetno, ker se je videlo, da se je ustavila in pozneje potopila.

Protiletalska obramba je bila presenečena, toda nastopila je šele, ko se je ladja že potapljala. Nadalje so ogledniki pozneje naleteli ob nilskem utju na izvidniško ladjo in jo obostreljevali s strojnimi. Letala so se vrnila brez vsake škode.

Italijanske čete na vzhodu uspešno nadaljujejo svoje delovanje

Ukrajinska fronta, 13. avg. AS. Posebni dopisnik Agencije Stefani poroča, da se delovanje, ki so ga začele mehanizirane čete italijanskega ekspedicijskega zbora, uspešno nadaljuje.

pet natvezli bajko o »slavnem in junaškem umiku«. Z drugimi besedami, zavezniki priznavajo, da so boljševiške čete v Ukrajini hudo na tesnem. Že zdaj negovarjajo svoje, naj s tem preveč ne ubijajo glave. Naj si zlasti ne belijo glave s karto, ki jo je danes zjutraj objavil glavni voditelj stan. Na tej karti so z neizčrpano jasnostjo zarisani prvi večji vojaški uspehi nemških sil in njihov sedanji položaj: na severnem odseku so nemške čete na obrežju finskega zaliva, skoraj na pol poti med Talinom in Narvo; sovjetske sile, ki so se v estonski prestolnici, so torej popolnoma odrezane in obkoljene. Edini njihov izhod je pot po morju.

Narva je še vedno v ruskih rokah, toda nemške kolone so napredovale ob vzhodnem obrežju Pejpuskega jezera in so prav v bližini te močne strateske pozicije.

Bolj na vzhodu so nemške divizije prišle do jugovzhodnih obal Ilmenskega jezera in so torej jugovzhodno od Leningrada.

Na srednjem odseku je posebno vidno to, da se je sunek od Smolenska napreje znatno razširil: še huji klin prodira proti Črnemu morju in se razceplja v dve veji. To so klešče, ki stiskajo boljševiške sile maršala Budjonija, ki so zdaj stisnjene med Dnjestrom in Bugom okrog Odese. Tem silam ne ostane drugo kot ozka pot proti Nikolajevu.

Kar zadeva Kijev, kaže karta, da je pristisk na to utrdbo zaradi dvocepnega klina čedalje huji.

Nemške čete so torej le še nekaj kilometrov oddaljene od ukrajinske prestolice. Pozicije, ki so jih Hitlerjeve armade dosegle v komaj 50 dneh, daleč presegajo uspehe treh let najhujših bitk, v katerih so se tolkle Kaiserjeve sile tik pred premirjem.

Karta torej kaže, da so nemške čete na srednjem odseku daleč naprej od Smolenska, od mesta, ki je bilo osvojeno že 16. julija.

Da bi postavilo na laž nesmiselne in bedaste trditve angleške propagande, je nemško vrhovno poveljstvo povabilo skupino tujih časnika, naj si ogledajo »ruski Verdun«. Časnikarji so se danes vrnili v Berlin.

Videli smo, — pravi turški dopisnik — kar smo že vedeli po poročilih pred nekaj tedni. Mesto je varno v nemških rokah, a zdaj sodi že v zaledje. Videli smo tudi, da ni od mesta ostalo skoraj nič več. Rušilo delovanje nemškega in sovjetskega topništva so dopolnili boljševiški »dinamitniki«. Mesto šteje danes 20.000 prebivalcev, med tem, ko je bilo tu pred vojno 116.000. Ženske, otroci in starci so se vrnili, da bi našli zatočišče v redkih hišah, ki so še ostale v okolici. Manj poškodovana je stolnica. Prvo mašo bodo brali prihodnjo nedeljo. Nemške oblasti so postavile za začasnega župana nekega advokata.

(Taulero Zultberti, — »Piccolo di Trieste«).

Poglavnik dr. Pavelić o razmerah na Hrvatskem

Mačkovci bodo sodelovali z njim - Judovsko vprašanje bo rešeno 250.000 Srbov bodo preselili v Srbijo

Zagreb, 12. avgusta. AS. Danes je poglavnik sprejel v audienco načelnika tiskovnega urada Agencije Stefani v Zagrebu. Po prisrčnem pogovoru, ki je trajal nad eno uro, je bil toliko ljuboziv, da je podal nekaj izjav za italijanski tisk.

Sele nedavno je bil zgodovinski shod sabora v Zagrebu, kjer so bivši poslanci in voditelji razpustene Hrvatske kmetijske stranke navdušeno pristopili k ustaškemu gibanju in svedčano prisegli poglavniku, da bodo zvesti ustaškemu načelom. Zato je častnikar glede tega največjega dogodka notranje politike nezavisne hrvatske države vprašal:

»Poglavnik, kaj mislite o pristopu mačkovcev k ustaškemu gibanju in kakšen bo njegov uspeh v politiki dežele?«

»Pristop, o katerem govorite,« je odgovoril poglavnik, »ni prisel neprilicavano. Neglede na dejstvo, da je bilo kmečko ljudstvo že pridobljeno za naše ideje, je treba poudariti tudi dejstvo, da sem dobival že nekaj mesecev sem idealne izjave od bivših poslancev Radičeve stranke in pranje za pristop k ustaškemu gibanju. Toda sodil sem, da bi bilo bolj ugodno malo počakati, da bodo vsi na svoje oči lahko videli napredek nove hrvatske politike in da se ne bi nihče nepremišljeno odločil, toliko bolj, ker niso bili nikakor prisiljeni. Z drugimi besedami, pustil sem jim polno svobodo, da ne bi nihče pozneje prišel in mi rekel, da se svojega dejanja kesa. Nobenih preganjanj ni bilo proti radičevski stranki, edini, ki je bila živa v deželi v trenutku ustanovitve nezavisne hrvatske države; tudi nobenih omejitvev ni bilo. Pristop je torej prišel po svobodni odločitvi in, rekel bi, kot logična posledica položaja, ki je zdaj vsem jasen. Tako je prišlo do tega, da je velika večina bivših poslancev in voditeljev organizacij Mačkovce stranke dne prisegla ustaškemu gibanju. Prihajajo še drugi. Ravno danes je nova skupina iste stranke izjavila svojo priključitev z najbolj vnetimi izrazi. Jasno je, da sem izključil vse bivše ministre in vse tiste, ki so imeli kako dejansko vodilno vlogo v bivši Radičevi stranki, prav tako tudi vse tiste, ki so se pregrešili proti časti in koristim hrvatskega naroda.«

Na vprašanje, kakšni značilni dogodki so zdaj na vidiku v nadaljnjem razvoju notranje politike, je poglavnik odgovoril:

»Med odpuštom ustaških funkcionarjev in pristopom mačkovcev ni nobenega odnosa niti nobene zveze. Odpuštni nekaterih ustaških funkcionarjev je bila skupna kazen, s katero sem hotel zadeti samo take funkcionarje, ki niso vredni, da so v naših vrstah, ker so se ponašali zločinski in s tem vrgli sramoto tudi na svoje tovariše.

Eden od njih je bil obsojen na smrt po posebnem sodišču in takoj ustreljen. Jasno je, da bodo mnogi voditelji zopet zavzeli svoja službena mesta, potem ko jih bomo strogo preizkusili, drugi pa bodo nadomeščeni z vrednejšimi in bolj sposobnimi osebami, ki bodo izpolnjevale svoje dolžnosti. Te nove osebe bom izbral tudi med bivšimi Mačkovci. V notranji politiki torej ni pričakovati novih sprememb. Pač pa lahko pričakujemo sodelovanje tudi nekaterih mačkovcev. Med njimi bom izbral take, ki so mi potrebni.«

Ante Pavelić je nadalje izjavil: »Naša država je ustavna dežela, toda za zdaj bi bilo prezgodaj govoriti o takih vprašanjih. Imamo svoj starodavni sabor, ki ga bomo ob priliki spet lahko poživili. Ena stvar pa je gotova, demokracija v kakršni koli obliki bo poslej izključena iz naše dežele.«

Na vprašanje: »Kako se bo dalo končno rešiti judovsko vprašanje na Hrvatskem? Pa še vprašanje Srbov in komunistov?«

Poglavnik je odgovoril:

»Kar zadeva judovsko vprašanje, vam lahko izjavim, da bo končno rešeno v najkrajšem času. To je bilo zelo resno vprašanje, ker je bilo v zvezi z zelo zamotanimi gospodarskimi prilikami. Samo v Zagrebu je bilo 18.000 Judov. Zdjaj jih je ostalo komaj 4000 in še ti bodo poslani v delavska taborišča in koncentracijske taborne.

Kar zadeva Srbe, si moramo biti na jasnem: pravih Srbov je na Hrvatskem malo. Povečini gre za Hrvate pravoslavne vere ali za Vlahe. Težave glede njih bodo na najboljši in najbolj zadovoljiv način odстранjene. Po sporazumu z nemškimi oblastmi bo 250.000 Srbov poslanih v Srbijo. Drugi bodo lahko ostali mirno na svojih mestih, le da ne bodo delali neprilic. Potem vam moram še povedati, da se opaža veliko gibanje za pristop k hrvatsstvu. Proti četnikom in komunistom pa bomo nadaljevali boj brez usmiljenja.«

Nato je poglavnik še orisal gospodarsko in socialno politiko svoje vlade. »Kakor ste videli,« je dejal, »nisem dovolil zvišanja cen kruha. Na drugi strani pa smo zvišali cene žitu, da bi kmetje vneli za večje pridelovanje. Ugotovili smo z največjim zadovoljstvom, da so vsi pridelovalci žitaric ubogali ukaz, da morajo odvisek žetve oddati prehranjevalnim ustanovam in da so to storili z največjim razumevanjem in disciplino. Pri tem ni prišlo do prav nobenih neprilic. Zdjaj ravno proučujemo, kako bi se dala na najbolj zadovoljiv način zenačiti razlika med povišanjem cene žitu in ceno kruha. Podčrtati moram tudi,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ricevimenti presso L'Alto Commissario

Negli scorsi giorni l'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana, ha ricevuto una serie di deputazioni. Questo contatto è valso all'Alto Gerarca a rendersi conto del modo con il quale i sodalizi della Slovenia hanno seguito le sue direttive iniziali ispirate al comandamento del Duce di andare incontro al popolo, di essere vicino al popolo. Pertanto ha ricevuto una deputazione dell'Unione impiegati pubblici e pensionati, una deputazione della cooperativa costruzione di case popolari, una rappresentanza dell'Unione rurale, una dei proprietari di case nuove della città, i rappresentanti dell'Unione caritativa, che erano guidati dal priore Valeriano Učak, una deputazione di impiegati degli istituti di assicurazioni, una vasta rappresentanza di ufficiali ex jugoslavi in prigionia, il presidente dell'Unione cacciatori, una deputazione della federazione provinciale albergatori e trattori, una deputazione della società Caritas, una deputazione della società antialcoolica, una deputazione di odontologi tecnici, una deputazione delle ditte edili, la presidenza della Croce Rossa di Lubiana, le deputazioni dei liquidatori della cooperativa elettrica Šiška, dell'Unione artigiani e degli operai della fabbrica Vidmar.

Ha altresì ricevuto, presentatogli dal sindaco dott. Adlešič, l'ing. Giuseppe Plečnik.

L'Ecc. Grazioli ha intrattenuto l'illustre architetto a cordiale colloquio e si è interessato del quadro delle sue realizzazioni nonché i progetti che si appresta a tradurre in atto.

Altra presa di contatto l'Alto Commissario ha avuto con componenti il consiglio dei lavoratori, che gli sono stati presentati dal cons. naz. Vagliano. Ad essi l'Ecc. Grazioli ha rivolto un breve discorso e il suo cordiale saluto. Ha precisato come egli si sia particolarmente interessato alle condizioni di vita e di lavoro degli operai. Per questa ragione — ha precisato — si è reso conto anche dell'efficienza della attrezzatura industriale della nuova provincia. Ha aggiunto come le paghe siano state, fin dove era possibile, adeguate al costo della vita; ha detto della necessità che ognuno collabori per il controllo dei prezzi, affermando, come alla lealtà dell'Italia verso queste popolazioni sia doveroso che ognuno risponda come altrettanta lealtà.

Pure in questi giorni l'Alto Commissario ha ricevuto il consultore provinciale Giovanni Pucelj e il cons. aulico Michele Gabrielljčič, i titolari della ditta di costruzioni Dedek ed altri.

Važen Petainov govor Francosko sodelovanje z Nemčijo in Italijo

Vichy, 13. avgusta. AS. Snoči je imel maršal Petain po radiu nagovor na svoj narod. V tem govoru je orisal velike težave obnovitvenega dela in izjavil, da je sodelovanje francoskega naroda z nemškim rajhom določeno po pogodbi o premirju. Toda ta pogodba je bila le začasna. Nato je maršal povzel:

»Nadaljevanje takega položaja je čedalje bolj težko, v kolikor ureja odnose med dvema velikima narodoma. Kar zadeva sodelovanje, ki ga je oktobra meseca leta 1940. ponudil nemški kancler v pogojih, v katerih sem obetl njegov veliki naklonjenost, je vendar delo, ki še ni moglo roditi vseh svojih sadov. Moramo namreč premagati hudo podedovano lastnost razprtij, ki so nam jo pustila stoletja nesoglasij in prikanja. Usmeriti se moramo proti širšim pogledom, ki jih nudi naše de-

lovanje na pomirjenem kontinentu. To je cilj, proti kateremu gremo, toda je tako velikansko delo, da zahteva vso voljo in vso potrpežljivost. Nemška vlada je vsa predana velikim nalogam, ki zahtevajo od nje obrambo civilizacije na vzhodu in ki lahko izpremenijo cel obraz sveta.

Ko je nato govoril o odnosih z Italijo, je maršal Petain izjavil: »Naši odnosi z Italijo so prav tako urejeni po pogodbi o premirju. Tudi tu je naša želja, da bi se izognili začasnim odnosom in da bi namesto tega ustvarili trajne vezi, brez katerih ni mogoče zgraditi evropskega reda.« Ob zaključku je maršal še dodal, da je bodočnost Francije iz dneva v dan bolj varna. Družine, občine, stanovi in pokrajine bodo temelji bodoče zgradbe, za katero delajo najboljši delavci Francije.

Uradni list je objavil Petainov odlok, v katerem je podpredsednik admiral Darlain prevzel ministristvo za narodno obrambo. Njemu so zdaj podrejene kopne, pomorske in zračne sile v Franciji in v kolonijah. Po tem odloku je minister za notranje zadeve Pucheu, Lucien Romier in Henry Meysset pa državna ministra. Imenovana sta bila tudi dva državna tajnika, eden za prehrano, drugi za živilsko preskrbo. Dr. Huard je tajnik zdravstvenega ministristva.

Chiaramenti sull'obbligo delle scritte bilingui

Giungono spesso all'Alto Commissariato e ai Municipi richieste di chiarimenti su alcuni casi particolari relativi all'applicazione dell'ordinanza sull'obbligo delle scritte bilingui.

Assunte informazioni in sede competente, siamo in grado di precisare quanto segue:

1° Una prima questione riguarda le ditte con nomi registrati. È evidente che anche questi devono essere tradotti in lingua italiana. Non sarà necessario provocare apposite deliberazioni per la modifica degli statuti in quanto l'obbligo è stabilito per legge. È sufficiente che gli amministratori provvedano direttamente, denunciando la nuova denominazione al Registro delle ditte presso il Tribunale e alla Camera di commercio, presso la quale potranno anche ottenere tutte le informazioni del caso. Alla prossima assemblea le società potranno poi convalidare, occorrendo la nuova denominazione.

2° Altrettanto va detto per le scritte e denominazioni pubblicitarie quando esse facciano riferimento a parole comuni. Per quanto riguarda le denominazioni inventate sarà bene che gli interessati si rivolgano pure alla Camera di commercio.

3° Vi sono nomi di battesimo che sono traducibili, o hanno il loro corrispondente in lingua italiana. Naturalmente nel testo italiano bisognerà indicare il nome italiano.

Altri nomi, invece, sono intraducibili o non hanno il corrispondente in lingua italiana. In questi casi, anche nel testo italiano, sarà da adoperare il nome originario.

Devono essere anche abolite tutte le parole, indicazioni e frasi di preta origine straniera usate troppo largamente.

Amerika kupuje angleško posest

Lisbona, 13. avgusta. AS. Listi pišejo, da Amerika povsod kupuje angleško ozemlješko in trgovsko imetje. Kinematografska tvrdka Warner Brothers je kupila akcije Associated British Picture Company, ki je po vsem svetu znano veliko angleško kinematografsko podjetje, za 2 milijona dolarjev.

Razmere na Hrvaškem

(Nadaljevanje s 1. strani)

je nadaljeval Poglavinik, da je brezposelnost v kseh delavskih in produkcijskih slojih izginila. Končno vam še lahko z zadovoljstvom dodam, da se delovanje za notranjo kolonizacijo ugodno razvija. Do danes smo več kot 4000 kmečkih družin preselili iz premogeto naseljenih krajev na druge kraje, ki imajo visoko produktivnost, kakor v Srem in Slavonijo. Vsaka družina dobi najmanj 10 ha najboljše zemlje. Smemo računati, da bodo še mnogi drugi tisoči družin ali obdeloval ozemlja, ki so jih srbski vladni krogi dajali tako zvanim »dobrovoljcem« ter s tem odtegnili zemljo poštemi kmetom.

Na koncu je časnikar poglavinika še vprašal o njegovi sodbli glede vojske. Ta je odločno odgovoril takole: »Zmaga osi in njenih zaveznikov je popolnoma gotova in zanjo bomo tudi mi dali vse, kar premoremo.«

Na končno vprašanje: »Kaj mislite glede nadaljnega razvoja odnosov z Italijo?«

Ante Pavelić je povzel svojo misel in jo takole zaokrožil: »Odnosi med nezavisno hrvaško državo in fašistično Italijo bodo tako tesni, da bodo dočela zadovoljili politiko prijateljstva in zavezanosti, ki se je že tako srečno začela v vseh panogah.«

Ta kratka, toda zgovorna poglavinikova izjava, izgovorjena z odločnim in jasnim glasom, odkriva ponovno, kako iskreno in globoko je njegovo prijateljstvo za našo državo in da hoče temu prijateljstvu dati čim bolj tehtno vsebino.

Prednost invalidom na nemških železnicah

Berlin, 13. avgusta. AS. Generalno ravnanje stivo nemških železnic je odločilo, da bodo prostori ob oknih v berlinskih cestnih železnica poše stalno rezervirani vojnim pohablencem in invalidom.

Sprememba v londonski vladi

Lisbona, 13. avgusta. AS. Poročajo, da so sir William Battershyja, guvernerja na otoku Cipru, poklicali spet nazaj v London, da bo prevzel kolonialno ministristvo. Za zdaj še ne vedo, kdo bo njegov naslednik.

Turški listi pišejo o zbiranju angleških sil na vzhodu

Ankara, 13. avgusta. AS. Turški listi objavljajo brzojavko iz Kaira, ki jo je poslal poseben dopisnik Reuterja, iz katere je razvidno, da se britanske sile zbirajo na bližnjem vzhodu z namenom napasti armade osi.

V Turčiji pričakujejo nove vlade

Sofija, 13. avgusta. AS. V Ankari krožijo vesti, da bo prišlo v Turčijo do ministrskih sprememb.

Sovjeti bombardirali Bolgarijo

Sofija, 13. avgusta. AS. Bombardiranje Silistre in Razgrada po sovjetskem letalstvu je po vsej deželi dvignilo živo ogorčenje. Škoda sicer ni velika, toda listi podčrtavajo, da so boljševiki naperili svoj napad celo na mlatinice in prav posebne objekte. S tem rdeči dokazujejo, da so se hoteli maščevati nad Bolgarijo, ki je sovražnica boljševizma. Ker so v strahu pred novim bombardiranjem, so civilne in vojske oblasti opozorile poljedelce, naj pazljivo gledajo na žitna polja, kjer bi rdeči utegnili metati zažigalne bombe.

Essercenti puniti

Le squadre della R. Questura, incaricate della vigilanza annunaria, hanno, nei giorni scorsi, dichiarato in contravvenzione i seguenti essercenti per obusiva maggiorazione dei prezzi:

1° Vrhovšek Teresa — Fruta e Verdura — Sv. Križ;

2° Rebolj Stanislav — Articoli per biciclette — Miklošičeva 18;

3° Goljar Teresa — Trattoria — Celovška 279;

4° Janežič Giuseppe — Latteria — Poljanska 3;

5° Koželj Maria — Fruta e Verdura — Dobrova.

I predetti sono stati denunziati all'autorità giudiziaria ed alla Vrhovšek Teresa è stata inflitta anche l'amenda perchè non aveva esposto il listino dei prezzi.

Inoltre l'essercente di macelleria Koprive Giuseppe con negozio in Vidovdanska 20 è stato punito con ammenda perchè vendeva la carne nei giorni di divieto.

È stato infine, denunziato all'autorità giudiziaria la possidente Kunovar Giovanna, perchè, senza essere autorizzata, nella sua abitazione Dolnice 1, procedeva alla macellazione di un bue la cui carne vendeva poi a prezzi maggiorati. La carne sequestrata sarà posta in vendita dal locale municipio.

Slovenska kolesarska zveza

Slovenska kolesarska zveza. Jutri, v petek, prispeje v Ljubljano na 270 km dolgi dirki italijanski profesionalni in neodvisni dirkači. Da bo potek njihove vožnje skozi naše kraje kar najbolj uspešen, smatra SI. kol. zveza za svojo dolžnost, da gre prireditelju kar največ na roko. Zato SKZ poziva vse ljubljanske dirkače, pa tudi druge kolesarje, da se jutri zjutraj ob pol 8 zberejo na mestu cilja (Cesta v Rožno dolino, za Tobačnico tovarno), kjer prejmejo od svojih funkcionarjev navodila za kontrolo in pazijo na cesti med Brezovico, Dobrovo in Ljubljano. Udeležba dirkačev je obvezna. — Odbor. — (Službeno.)

Gospodarstvo

Disciplina della raccolta dei rottami metallici

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, visto l'articolo 3 del R. decreto-legge 3 maggio 1941-XIX, n. 291, visto l'articolo 6 del bando del DUCE 17 maggio 1941-XIX e l'articolo 1 del R. decreto-legge 7 giugno 1941-XIX, n. 454, in relazione all'articolo 6 del R. decreto-legge 18 maggio 1941-XIX, n. 453, ritenuta l'urgente necessità di provvedere alla raccolta dei rottami ferrosi e non ferrosi per i bisogni nazionali,

ordina:

Art. 1 Chiunque detenga, anche sotto forma di lingotti, barre o pani, rottami ferrosi in genere per un peso complessivo non inferiore a due quintali, o rottami non ferrosi per un peso complessivo non inferiore a cinque chilogrammi, è obbligato a farne denuncia al comune entro il 13 agosto 1941-XIX.

Le denunce dovranno contenere l'indicazione delle giacenze alla data del 11 agosto 1941-XIX, del proprietario dei rottami e del luogo in cui si trovano.

I comuni provvederanno a trasmettere le denunce ricevute all'Alto Commissariato entro il giorno 18 agosto 1941-XIX.

Art. 2 È vietata la trasformazione dei metalli in barre, lingotti o pani senza la preventiva autorizzazione dell'Alto Commissariato.

Art. 3 I rottami soggetti all'obbligo di denuncia restano a disposizione dell'Alto Commissariato, senza la cui preventiva autorizzazione non possono essere ceduti ad altri, né trasportati altrove.

Art. 4 È tuttavia via permessa la cessione dei rottami alle ditte specialmente autorizzate

dall'Alto Commissariato, le quali corrisponderanno i prezzi stabiliti da apposito listino, che dovrà rimanere esposto in luogo ben visibile al pubblico.

Le stesse potranno, secondo le prescrizioni dell'Alto Commissariato, cedere a loro volta i rottami riutilizzabili alle officine e industrie della provincia di Lubiana e immagazzinare i rottami da forno per l'oltro nel territorio del Regno.

Art. 5 È inoltre autorizzata la raccolta di tutti i rottami ferrosi e non ferrosi e delle loro leghe in quanto destinata alla cessione alle ditte di cui all'articolo precedente.

Art. 6 Le ditte autorizzate dovranno tenere apposito registro di carico e scarico, vidimato e bollato dall'Alto Commissariato, nel quale annoteranno giorno per giorno tutte le operazioni effettuate.

Allo stesso obbligo sono soggetti gli stabilimenti e le officine produttrici di rottami sopra specificati.

Art. 7 I contravventori alla presente ordinanza, che entra in vigore il giorno della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana, sono puniti con l'ammenda da 100 a 5000 lire e, nei casi più gravi, con l'arresto da uno a sei mesi. È inoltre disposta la confisca della merce.

Lubiana, 9 agosto 1941-XIX.

L'Alto Commissario
per la provincia di Lubiana:
Emilio Grazioli

Predpisi o zbiranju starih kovin

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291,

na podstavi člena 6, Ducejevega razglasa z dne 17. maja 1941-XIX in člena 1. kr. ukaza z dne 7. junija 1941-XIX, št. 454, v zvezi s členom 6. kr. ukaza z dne 18. maja 1941-XIX, št. 453 in glede na nujno potrebo, da se uredi zbiranje starega železa in drugih starih kovin za državne potrebe,

odreja:

Člen 1. Kdor koli ima staro železo v obliki, tudi v obliki blokov, palic ali pogač, do skupne teže najmanj dveh stotov, ali druge stare kovine do skupne teže najmanj petih kilogramov, jih mora prijaviti pri občinskem uradu do vstetega 13. avgusta 1941-XIX.

Prijave morajo obsegati podatke o zalozah na dan 11. avgusta 1941-XIX, o lastniku starih kovin in o kraju, kjer so.

Občine pošljejo prejete prijave Visokemu komisariatu do vstetega dne 18. avgusta 1941-XIX.

Člen 2. Prepoveduje se predelava kovin v palice, bloke ali pogače brez predhodnega dovoljenja Visokega komisariata.

Člen 3. Stare kovine, ki so zavezane prijavi, ostanejo na razpolago Visokemu komisariatu in se brez njegovega predhodnega dovoljenja ne morejo ne odčitati ne preplati drugam.

Člen 4. Vendar se dovoljuje oddaja starih kovin tvrdkam, ki jih posebej pooblasti Visoki

komisariat in ki bodo plačevale cene, kakor jih določa posebni cenik, katerega morajo imeti izboženega za občinstvo na dobro vidnem mestu.

Te tvrdke smejo po predpisih Visokega komisariata dalje oddajati se uporabne stare kovine delavcem in industrijam Ljubljanske pokrajine in shranjevati stare kovine za prelitje na ozemlju Kraljevine.

Člen 5. Dovoljeno je razen tega zbiranje vseh starih železnih in neželeznih kovin ter njih zlitij, kolikor gre za njih oddajo tvrdkam iz prednjega člena.

Člen 6. Pooblaščenec tvrdke morajo voditi poseben vpisnik prejema in oddaje, vidiran in kolkovan pri Visokem komisariatu in v katerega morajo vpisati vsak dan vse opravljene posle.

Ta obveznost velja tudi za podjetja in delavnice, katerih delo daje odpadke zgoraj označenih vrst.

Člen 7. Kršitelji te naredbe, ki stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino, se kaznujejo v denarju od 100 do 5000 lir in v hujših primerih z zaporom od enega do šestih mesecev. Poleg tega se odredi zablamba blaga.

Ljubljana, dne 9. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Istituzione di un diritto di controllo su alcune merci

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, vista la propria ordinanza del 26 giugno 1941-XIX, n. 54,

ordina:

Art. 1 Per tutte le merci soggette a diritto di controllo ai sensi dell'ordinanza 26 giugno 1941-XIX, n. 54, è fatto obbligo ai venditori di trattare, vendere e fatturare a prezzi comprensivi e senza indicazione dell'ammontare del diritto stesso.

Art. 2 Il diritto di controllo è esteso alle seguenti merci destinate all'esportazione:

Rottami, anche se sotto forma di lingotti, barre, pani:

di ferro ed acciaio Lire 14.— al q.le; di ghisa Lire 10.— al q.le; di piombo Lire 25.— al q.le; di zinco Lire 25.— al q.le; di bronzo Lire 150.— al q.le; di rame Lire 200.— al q.le; di ottone Lire 200.— al q.le; di alluminio Lire 100.— al q.le; Colla forte Lire 20.— al q.le.

Carta: 1. bianca non patinata a) in rotoli Lire 20.— al q.le, b) altra non rigata Lire 30.— al q.le. 2. da involti Lire 25.— al q.le.

Pelli conciate senza pelo: 1. di bue, vacca ed equini a) da suola Lire 100.— al q.le, b) altre Lire 250.— al q.le. 2. di vitello, vacchetta Lire 500.— al q.le. 3. di ovini, suini ed altre piccole Lire 750.— al q.le. Funghi secchi Lire 50.— al q.le.

Art. 3 La riscossione del diritto di controllo è affidata alla Direzione di dogana che vi provvede a mezzo dei propri organi e uffici dipendenti.

Le somme riscosse dovranno essere versate nel conto: »Fondo di conguaglio per l'assettamento economico«, presso la Cassa di Risparmio della provincia di Lubiana a disposizione dell'Alto Commissario.

Art. 4 La presente ordinanza entra in vigore dalla data della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 9 agosto 1941-XIX.

L'Alto Commissario
per la provincia di Lubiana:
Emilio Grazioli

Uvedba kontrolne pristojbine za nekatere vrste blaga

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, glede na svojo naredbo z dne 26. junija 1941-XIX, št. 54,

odreja:

Člen 1. Za vse blago, ki je zavezano kontrolni pristojbini po naredbi z dne 26. junija 1941-XIX, št. 54, morajo prodajalci v dogovorih, prodajah in računih uporabljati določene cene in ne da bi navedli znesek kontrolne pristojbine.

Člen 2. Pristojbina se določa še za sledeče blago, namenjeno za izvoz:

Stare kovine, tudi v obliki blokov, palic in pogač: železo in jeklo 14, lito železo 10, svinec 25, cink 25, bron 150, baker 200, med 200, aluminij 100 lir za stot.

Klej, mizarski 20 lir za stot.

Papir: 1. bel, neglajen a) v valjih 20, b) drugi, nečrtan 50, 2. ovojni 25 lir za stot.

Strojene kože, brez dlake: 1. volovske, kравje in konjske a) za podplate 100, b) druge 250, 2. telečje, junčje 500, 3. ovčje, svinjske in druge male 750 lir za stot.

Gobe, suhe 50 lir za stot.

Člen 3. Pobiranje kontrolne pristojbine je poverjeno carinskemu ravnanstvu, ki ga opravlja po svojih organih in podrejenih uradih.

Pobrane vsote se morajo odvajati Hranilnici Ljubljanske pokrajine za račun »Izravnalnega sklada za gospodarsko ureditev«, na razpolago Visokemu komisariatu.

Člen 4. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 9. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Zadružni register. Pri Gospodarski zvezi v Ljubljani, zadruzi z omejenim jamstvom, se izbrisejo člani upravnega odbora: Jan Jakob, Novak Lovro, Brvar Avgust, Kerec Franc, Snoj Franc, Pratekar Maks, Spindler Jože in Munda Martin. Vpišejo pa se člani upravnega odbora: Petrič Franc, Peterlin Anton, Strojnj Ivan, Jeršinovič Anton ter inž. Muri Lambert. — Pri zadruzi I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani, zadruza z omejenim jamstvom, se izbrisejo člani upravnega odbora Kralj Ivan in Kosec Ivanka, vpišejo se pa člani upravnega odbora: dr. Ceferin Emil, Pavlin Ivan, Fras Ivan in vpiše se podeljena prokura za sopolpisovanje Kocmurju Alojziju, zadružnemu ravnatelju v Ljubljani. — Pri zadruzi Stavbna zadruza Dom služnjki v Ljubljani, zadruza z omejenim jamstvom, se izbrisejo članica upravnega odbora Lekše Alojzija, vpiše pa se članica upravnega odbora Zajdelja Marija. — Pri ljudskem gospodarskem društvu v Logatcu, zadruzi z omejenim jamstvom se izbrise član upravnega odbora Cunta Jernej, vpiše pa se Trpin Ivan. — Pri Prvi dolenski posojilnici, zadruzi z omejenim jamstvom v Metliki eta se izbrisa član upravnega odbora Golia Ivan in Weiss Franc, vpisala pa Fuks Ludvik in Gabrijan Ivan. — Pri ljudski posojilnici, zadruzi z neomejenim jamstvom v Novem mestu se izbrise član upravnega odbora Gajeta Josip, vpiše pa se Sonc Viktor. — Pri Nabavni in prodajni zadruzi za Ribnico in okolico z o. j. v Ribnici sta izbrisana člana upravnega odbora Petelin Ivan in Ilc Alojz, vpisana pa Ilc Janez in Gorše Adolf. — Izbrise se iz zadružnega registra Občekoristna stavbna in kreditna zadruza javnih nameščencev in upokojevcev r. z. z. o. z. v likvidaciji v Novem mestu.

Sprejemi številnih zastopstev pri Vis. Komisarju

Eksc. Grazioli se je prepričal, kako so se razne ustanove v Sloveniji držale dosedanjih Ducejevih ukazov

Ljubljana, 14. avgusta.

V preteklih dneh je Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino sprejel celo vrsto raznih zastopstev. Ta stik z njimi je visokemu dostojanstveniku nudil priliko, da se je prepričal, kako so se razne ustanove v Sloveniji držale prvih navodil, ki so bila izdana na ukaz Duceja in ki gredo za tem, da je treba ljudstvu iti na roko in mu pomagati.

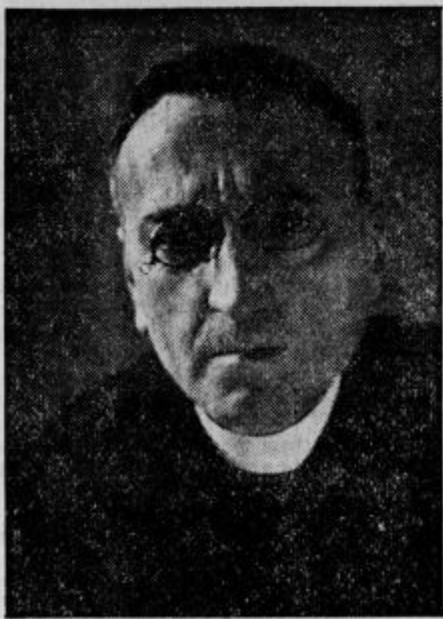
Zato je Visoki Komisar sprejel zastopstvo Zveze javnih uslužbenecv in upokojencev, zastopnike Zadruga za zidanje ljudskih hiš, zastopnike Kmečke zveze, zastopnike lastnikov novih hiš v mestu ter predstavnike Karitativne zveze, ki jih je vodil prior Valerijan Učak, dalje zastopstvo uslužbenecv zavaroval, ustanov, številne zastopnike bivših jugoslovanskih častnikov, ki so v ujetništvu, predsednika Lovskega društva, zastopstvo pokrajinske zveze hotelirjev in gostilničarjev, zastopnike družbe Karitas, zastopstvo treznostnega društva, zobotehnikov, gradbenih podjetij, predsedništvo ljubljanskega Rdečega križa, zastopstva likvidatorjev električne zadruga v Šiški ter Zveze rokodelcev in delavcev tovarne Vidmar.

Poleg navedenih je Visoki Komisar sprejel tudi inž. Josipa Plečnika, ki mu ga je predstavil ljubljanski župan dr. Juro Adlešič. Eksc. Grazioli je imel s slovitim arhitektom prirčen razgovor in se zanimal za dela, ki so bila že izvršena po njegovih načrtih, kakor tudi za načrte, ki bodo v kratkem izvedeni.

Dalje je Visoki Komisar stopil v ožji stik s člani delavskega sveta, ki mu jih je predstavil nar. svetnik Vagiano. Nanje je imel Eksc. Grazioli kratek nagovor, v katerem jih je prirčno pozdravil. Poudaril je tudi, kako se je podrobno zanimal za življenjske pogoje delavcev in za njihovo delo. Iz tega razloga — je dejal — se je prepričal tudi o zmogljivosti industrijskih naprav in novi pokrajini. Pripomnil je, da so bile plače, kolikor je bilo el moglo, prilagojene življenjskim stroškom. Govoril je o potrebi, da mora vsak sodelovati pri nadzorstvu nad cenami ter poudaril, da je dolžnost vsakogar, da odgovori na lojalnost Italije do tega ljudstva z enako lojalnostjo.

Te dni je Visoki Komisar sprejel tudi člana sosveta Ljubljanske pokrajine, Ivana Puclja, dvornega svetnika Mihaela Gabrijelčiča, lastnike gradbenega podjetja Dedek in druge.

† Profesor dr. Franc Trdan

Ljubljana, 13. avgusta.

Včeraj dopoldne je nenadno, od srčne kapi zadet, tako tiho, skromno in obzirno, kakor je bilo vse njegovo življenje, izdihnil svojo blago dušo profesor dr. Franc Trdan. Njegova življenjska pot je bila kaj preprosta: iz Sušja pri Ribnici, kjer se je rodil 11. decembra 1883, je šel v ribniško šolo, nato je postal gojenec Alojzijevega, stopil v semenišče in se takoj po novi maši 1908 na Jegličev poziv vpisal na dunajsko univerzo. V šolskem letu 1912-13 je nastopil službeno mesto kot profesor zgodovine in zemljepisja na škofijski klasični gimnaziji v Sent Vidu.

Sedaj je bil v Zavetišču sv. Jožefa. Kolikor bolj preprosto na zunan, toliko bogatejša je potekala njegova življenja na notranj. Bil je povsod zaželen, srčno dober tovariš, pa vedno vder in gostoljuben družabnik, ki se je trudil, da je na okolico blazilno vplival. Mnogo je gojencev Zavoda sv. Stanislava, ki imajo prav nanj najlepše spomine, zakaj znal je zlasti

takim, ki so imeli kakršne koli težave v hiši, na posebno privlačen način odpreti svoje očeto srce in si pridobiti njihovo zaupanje. Tisti, ki so ga poznali bliže in globlje, so brez pridržka spoštovali njegovo plemenito duhovniško osebnost, ki se ni plašila pred najtežjimi žrtvami za vsakega, ki je pri pokojnem iskal sveta in pomoči, osebnost, ki se je notranje krepila z mnogimi molitvami in pokorili. Sumne javnosti dr. Trdan ni ljubil, vendar se je z neprestanim delom primerno oddolžil tudi slovenski kulturi. Kot profesor je svoje moči zvesto in z ljubeznijo posvetil šolskemu poklicu. Nekaj malega se je udejstvoval na znanstvenem področju. Priročil je v »Času« iz disertacije povzeto razpravo o bosenskih bogomilih; za isti časopis je napisal še tu in tam kako oceno, obdelal je za Krajevni leksikon kočevski okraj in pripravil za tisk Skubičevu zgodovino ribniške župnije. Bolj mu je bilo pri srcu poljudno znanstveno delo. Prispeval je več let drobšč za »Mentorja«, pisal za »Slovenca« in »Domoljuba« potopise in članke, po svetovni vojni pa je postal izredno delaven sodrnik slovenskih ameriških listov ter si tako zaslužil trajno hvalečnost naših izseljencev. Kljub telesni šibkosti je še 1937 obiskal glavne slovenske naselbine v Združenih državah in jih bodril k narodni vztrajnosti. Opravil je za izseljence nešteto potov in predavanj, spremljal jih je po domovini in je pred dvema letoma ob snemanju filmov za Ameriko komaj ubežal sončarici. Najtrajnejši spomin njegovega obsežnega stika z izselenci bo ostala dr. Trdanova knjiga »Za božjim klicem«, ki jo je leta 1939 posvetil svojem ameriškem prijatelju kanoniku Jan. Jer. Omanu. Ostal pa je zvest tudi svoji najožji domovini, Ribniški dolini. Tej je poklonil svoje zadnje delo, ki je šele letos izšlo na Rocnu, to je knjižica »Nova štifa, Marijina božja pot na Dolenjskem«, zgodovina in molitvenik hkrati. Kdor prebere zadnji dve knjigi, pozna pa tudi pokojnikovo življenje, ve, da je tu razodel dr. Trdan vse veselje svojega lepega življenja: iti za božjim klicem k Mariji in njenemu božjemu Sinu. Naj mu bo dobri Bog, ki ga je tako nepričakovano k Sebi poklical, v nebesih merces magna nimis, med nami pa mu bodi ohranjen čist in lep spomin! Naj počiva v miru!

Povračilo premij v pokojninskem zavarovanju

G. dr. Janko Kosti je napisal v »Organizatorju« članek, iz katerega posnemamo:

Zakon o pokojninskem zavarovanju predvideva normalno in kvalificirano povračilo premij. Do povračila premij dobi zavarovanec pravico pod naslednjimi pogoji:

a) da je prestala obveza zavarovanja, b) da je poteklo od izločitve iz zavarovanja vsaj 6 mesecev,

c) da se ni nahajal od izločitve do vložitve tozadevne prošnje v zavarovanju zavezani službi.

To povračilo premij obsega le oni del dejanske plačane premij, ki odpade po ključu na nameščenca in ki ga sme odtegniti službodajalec od njegove plače. To povračilo premij (tudi kvalificirani pod b) ni zakonita pravica v tem smislu, ki nastane iz izpolnitve v zakonu določenih pogojev, niti ne v tem smislu, da bi moral Pokojninski zavod po svoji uradni dolžnosti ukreniti vse potrebno za izvršitev povračila.

Vsak upravičenec, ki hoče dvigniti svoj del premij, je dolžan to izrecno zaprositi pri Pokojninskem zavodu s pismeno vlogo ali z ustno prošnjo, dano na zapisnik. Tej prošnji mora priložiti potrdilo pristojnega občinskega oblastva, iz katerega mora biti razvidno, da so izpolnjeni prednji trije pogoji pod a), b) in c).

To je povračilo premij v ožjem smislu besede. Posebno povračilo premij pa velja za one bivše zavarovavke, ki se poročijo vsaj tekom dveh let po izstopu iz zavarovanja, ali ki izstopijo iz zavarovanja zavezane službe vsaj tekom dveh let po izvršeni poroki.

Višina tega povračila ni omejena samo na nameščenecv del, kakor je to pri navadnem povračilu premij, temveč se razteza tudi na precejšen delodajalčev del plačanih premij. Povračilo premij znaša namreč 80% vseh zanj plačanih premij.

To je kvalificirano povračilo premij, ki ima namen še neke redne dajatve, to je prispevka k poroki.

O postopku za vlaganje prošnje za obe povračila premij je treba pripomniti, da so prošnje, ki so vložene pred iztekom 6 mesečnega roka, brezpredmetne in neupoštevne, kasneje pa smejo biti vložene največ v treh letih in pol od izstopa iz zavarovanja.

Za povračilo premij prosijo predvsem oni bivši člani in članice, ki so prešli iz nameščenkega v drug stan (samostojen trgovec, pridobitnik sploh), državni ali samoupravni nameščenec, zasebnik, zlasti one članice, ki se poročijo in izstopijo za vedno iz vsake službe). Ti vzroki za dvig premij so opravičljivi in umljivi, ker po-

stane za te bivše člane socialno zavarovanje čisto brez haska.

Vse pozornosti so vredni oni primeri, ko vlagajo take zahtevke bivši člani ali članice, ki so postali brezposelni, brez sredstev za preživljanje in izrabijo vse mogoče vire, da trenutno in mimo grede zadostijo potrebi nujnega preživljanja. Ti primeri so sicer umljivi, toda cena, za katero si tak človek za trenutek omili gorje, je prevelika!

Napačno je mišljenje, da nima povračilo premij nobene škode za zavarovanja. Iz naslednjega primera je razvidno, da povzroča dvig premij težko popravljivo škodo s tem, da reducira vse vrste rent, za člane in za svoje.

Nameščenec je bil zavarovan od 1. I. 1909. do 31. X. 1934 s povprečno mesečno premijo 198 dinarjev. Povračilo premij znaša 13.527,50 din. Invalidska renta brez dviga povračila premij bi pripadala v letnem znesku 10.464 din, po dvignjenem delu premij pa le 5904 din. torej 4560 din letno manj. Vdova po tem zavarovancu bi prejela letno rento 5232 din, v primeru, da je njen mož dvignil svoj del premij, pa le 2952 din.

V tej zvezi je treba opozoriti tudi na vprašanje reparacije povračila premij. Čestokrat pride bivši član kasneje v položaj, da bi rad vrnil dvignjeni del premij in s tem upošteval prvotne pridobljene pravice v neskratnem obsegu.

Zakon ne predpisuje za take primere posebnega postopka. Pokojninski zavod je interno uredil vprašanje vrnitve izplačanih premij takole:

a) Zavarovana oseba, ki je dvignila povračilo premij in se istočasno obvezala, da bo vrnila pre-

Pogosto prihajajo na Visoki Komisariat in na županstva vprašanja o pojasnitvah glede posebnih primerov pri izvajanju odredbe o dvojezičnih napisih.

Po obvestilih, ki smo jih dobili na pristojnem mestu, podajamo naslednje pojasnilo:

1. Prvo vprašanje se nanaša na trdke z registriranimi imeni. Jasno je, da morajo biti tudi ta imena prevedena v italijansko. Ni potrebno zaradi tega izdajati novih sklepov glede ustavnih določb, ker je odredba določena po zakonu. Zato je, da upravitelji prijavijo novo imenovanje neposredno Registru trdk na sodišču in Trgovski zbornici, pri kateri bodo lahko dobili vse in-

Določitev za zatamnitev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na naredbi z dne 6. junija 1941-XIX, št. 42 in z dne 23. julija 1941-XIX, št. 72, odreja:

Člen 1. Do nove odredbe se morajo upoštevati predpisi o zatamnitvi v času od 21.30—5.30.

Člen 2. Drugi predpisi ki jih obsega naredba z dne 6. junija 1941-XIX, št. 42, ostanejo nespremenjeni.

Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo z dnem, ki sledi dnevu objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 7. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Predpisi za promet z motornimi vozili na metan in plinsko oglje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, smatrajoč za potrebno, da se dovoli promet z motornimi vozili na plinsko oglje in na metan ob potrebnem jamstvu za varnost in zaščito občinstva in potnikov,

odreja:

Člen 1. Vsa motorna vozila (avtomobili, tovorni avtomobili, avtobusi), preurejena za pogon na plinsko oglje ali na metan, se morajo zaradi dopustitve v promet dati prej v pregled in preskušnjo pri komisiji, sestavljeni iz enega inženirja Visokega komisariata — oddelka za civilno motorizacijo in enega inženirja tehničnega (V.) oddelka, ob pogojih in s pristojbinami, ki veljajo za odobravanje motornih vozil.

Po ugodnem izidu tega pregleda in preskušnje pristavi komisija na prometno listino posebno pripombo, ki dovoljuje uporabo motornega vozila v prometu.

Člen 2. Za vozila s pogonom na domače gorivo (plinsko oglje, metan), ki tekočega goriva niti za zagon ne morejo uporabljati, ne veljajo prometne omejitve, določene v naredbi Visokega komisariata št. 65 z dne 12. julija 1941-XIX, kolikor se nanaša na promet ob nedeljah in prazničnih dneh in na prevoz žensk in otrok.

Za omenjena motorna vozila ostane še nadalje v veljavi prepoved glede vožnje v nočnih urah in glede odhajanja iz Ljubljanske pokrajine brez posebne dovolitve iz člena 6. zgoraj navedene naredbe.

Člen 3. Za motorna vozila iz člena 2. izda Visoki komisariat, oddelek za civilno motorizacijo, dopustnico, ki dovoljuje njih uporabo v prometu, in posebno oznako — spoznavno ploščico modre barve, ki mora biti vidna pritrjena na motornem vozilu.

Člen 4. Lastniki motornih vozil iz člena 1. morajo v 5 dneh, ko stopi ta naredba v veljavo, dati vozila v pregled in preskušnjo po členu 1. in si oskrbeti spoznavno ploščico in dopustnico iz člena 3.

Kršitelji se kaznujejo v denarju od 100 do 500 lir in z odvzemom prometnega dovolila za vozilo za dobo od enega do treh mesecev.

Člen 5. Ta naredba stopi v veljavo z razglasitvijo v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Kaznovani zaradi naviljanja cen

Oddelki Kr. Kvesture, ki imajo nadzorstvo nad živili, so v preteklih dneh prijavi sleden trgovce, ker so prodajali živila po previsokih cenah:

1. Vrhovšek Terezija, zelenjadna trgovina, Sv. Križ.
2. Rebolj Stanislav, kolesarske potrebščine, Miklošičeva 18.
3. Goljar Terezija, gostilna, Celovška 279.
4. Koželj Marija, zelenjadna trgovina, Dobrova. Imenovani so bili prijavljeni sodnim oblastem.

Vrhovšek Terezija pa je bila kaznovana še zato, ker ni izpostavila listka s cenami.

Razen tega je bil kaznovan z globo tudi mesar Koprive Josip, Vidovdanska cesta 20, ker je prodajal meso v brezmernih dkeh.

Končno je bil prijavljen sodnim oblastem posestnik Ivan Kunovar iz Dolnic 1, ker je brez dovoljenja zaklal vola in potem predrago prodajal meso. Zaplenjeno meso se bo prodajalo na županstvu.

Ljubljana, 5. 8. 1941-XIX.

jeto povračilo premij pri ponovnem vstopu v zavarovanje, lahko vrne zavezo prejeto povračilo premij. Izpolniti mora le še to, da je bil ponovni vstop v zavarovanje izvršen v 18 mesecih po dvigu povračila.

V tem primeru se brezpogojno postavijo zavarovane pravice v prvotno neokrnjeno stanje. Dejansko gre v tem primeru le za kratkotrajno in provizorno posojilo.

b) V vseh starih primerih, v katerih zavarovana oseba ni mogla vrniti premij pod pogoji v točki a), more le dokupiti skrajšane pravice v prvotni stan. Ta odkup velja in se upošteva pri odkupu dajatev le, ako je poteklo od vrnitve 5 let (karenca) in, ne nastopil zavarovani primer po primeru karenčne dobe.

V obeh primerih mora zavarovana oseba vrniti oni znesek, ki je potreben po zavarovalno-tehničnih računih za upostavitve skrajšanih pravic v prvotni stan. Razlika med obema primeroma vrnitve izplačanega povračila premij je v tem, da velja za vrnitev pod b) pelletna karenca, za vrnitev pod a) pa ni potrebna nobena karenca in so skrajšane pravice za zavarovanca takoj obnovljene.

formacije. Pri prihodnjem sestanku bodo lahko družbe potrdile novo imenovanje.

2. Isto velja tudi za javne napise in imenovanje, kadar gre za navadna imena. Kar se pa tiče izmišljenih imen, naj se intesiranci obrnejo na Trgovsko zbornico.

3. Kratna imena, ki se lahko prevedejo, ali pa imajo v italijanskem jeziku odgovarjajoče ime, morajo v italijanskem besedilu biti označena z italijanskim imenom.

4. Imena, ki se ne morejo prevedeti, ali pa imajo odgovarjajočega imena v italijanski, ostanejo tudi v italijanskem besedilu ista.

Odstranjene morajo biti vse besede, oznake in stavki tujega izvora, ki so prevedi v rabi.

Naš novi roman:

Dolarske hijene

Naše naročnike opozarjamo, da bomo v kratkem začeli priobčevati nov roman »Dolarske hijene«, ki bo z izredno svežostjo, žlahtnim dejanjem in napeto kriminalno zgodbo ustregel tudi najbolj razvajanemu bralcu. Poleg tega pa bo roman, čigar dejanje poteka ves čas v newyorških milijonarskih krogih, do dna razgalil ameriško plutokracijo, ki danes posega s svojimi politiki v evropski red. Videli bomo, kako se dolarski magnati med seboj bore na življenje in smrt, pri čemer se ne ustrašijo niti zločina, niti zadnjega, še tako ogabnega brezčastnega dejanja. Njim je vseeno, če izgube zaradi njihovih borznih spekulacij tisoči in tisoči malih ljudi svoje prihranke, vseeno, če so tisoči s svojimi družinami čez noč vrženi na cesto, samo zato, da se njihov kup dolarjev še poveča. Med vsemi temi je prava bela vrana Evropejec, ki ga je čudno naključje postavilo v borbo proti brezvestnim milijonarskim spekulacijam. On tudi izpelje nalogo, ki mu jo je zastavil njegov čut poštenosti in pravičnosti in tako prepriča, da bi desetisoči bili ob svoje prihranke zaradi lakomnosti dolarskega magnata, ki nima srca.

Sport

Krožna kolesarska dirka

Gorica—Ljubljana—Trst—Gorica

Za veliko krožno kolesarsko dirko, ki bo prvič privedla italijanske kolesarske pravke v območje Ljubljanske pokrajine, vlada med italijanskimi kolesarji veliko zanimanje. Poleg vsega drugega vabijo tudi lepe nagrade, katerih je deset, med njimi prve v znatnem znesku. Doslej so se prijavili naslednji dirkači: Leoni A. iz Rietija, Bizzi O. iz Livorna, Cinelli C. iz Firence, Vicini M. iz Cesene, Stefanis G. iz Torina, Magni F. iz Prata, Bevilacqua A. iz Benetk, Bergamaschi iz Serudie, Bartali G. iz Firence, Coppi F. iz Castellani, Favalli P. iz Seresine, Ricci M. iz Soriana, Volpi P. iz Bettolle, Magni S. iz Massarelle, De Benedetti iz Tortone, Fondi G. iz Gorle, Storelli D. iz Firence, Canavesi S. iz Milana, Amadori G. iz Ancone, Monari G. iz Crevalcore, Bernacchi Q. iz Pescie, Genarati W. iz Modene, Bailo O. iz Seravalla, Servadei G. iz Forli, Succi L. iz Predappia, Ronconi iz Faenze, Fellini iz Predappia, Chiappini P. iz Rima, Bini A. iz Prata, Cottur G. iz Trsta, Crippa S. iz Seregna, Landi A. iz Galliana in Romanatti C. iz Bolgarogrossa. Vsega skupaj se je doslej prijavilo 33 dirkačev, pričakujejo jih pa še večje število. Dirga sama, ki bo dolga 256 km in pol, bo precej težavna iz dveh razlogov. Bo precej hribovita, saj bo pri Colu dosegla najvišjo točko 852 m in se nato spustila do nižine Ljubljanske barja v višini 290 m. Od Hotedršice naprej bo šla po razmeroma slabi cesti do Ljubljane in nazaj do Kačje vasi, torej v dolžini 86 km po cesti, ki bo marsikoga razočarala. Od Planine naprej proti Trstu bo šla proga zopet po klancih gori in doli in bo dosegla nedaleč od Kačje vasi sedlo v višini 613 m, nakar bo padla zopet za sto metrov ter se zopet dvigala na višino 653 m in nato padala proti Trstu, odkoder bo po ravnini in po lepi obmorski cesti mimo Tržiča vodila nazaj v Gorico.

Nov svetovni rekord Šveda Haegga

V Stockholmu so bile zadnje soboto švedske lakoatletske tekme. Na teh tekmah so vsi pričakovali, da bo znani in najboljši progaš na 1500 m Gunder Haegg podrl svetovni rekord. Haegg je letos tekel 1500 m že v času 3:48,6, poleg tega pa so njegovi rojaki Arne Andersson, Henry Kaelarne in Spanga-Jansson dosegli skoraj prav tako dobre čase. Pričakovanje se je uresničilo in Haegg je podrl svetovni rekord, ki ga je držal od olimpijskih tekem 1. 1936. Novozelandske Lovelock s časom 3:47,8 ter zboljšal svet. rekord za 2 desetinki sek. in dosegel čas 3:47,6. Najboljši tekači sveta na progi 1500 m so torej sedaj: Haegg s časom 3:47,6; Lovelock (Nova Zelandija) 3:47,8; Mehl (USA) 3:48,6; Cunningham (USA) 3:48,0; Szabo (Madž.) 3:48,6; Bonthorn (USA) 3:48,8; Andersson (Švedska) 3:48,8; Kaelarne (Švedska) 3:48,0; Becali (It.) 3:49,0; Jansson (Švedska) 3:49,0; Ladoumegue (Franc.) 3:49,2 in Fenske (USA) 3:49,4.

Interni miting SK Planine. Jutri ob 18 bo na stadionu namesto rednega treninga izbirno lakoatletsko tekmovanje za seniore. Poleg atletov SK Planine bodo na njem sodelovali tudi atleti Hermesa in Ilirije. Na programu so naslednje discipline: tek 200 m, skok ob palici, met diska, 400 m, skok v daljino, met kopja, tek 1500 m (handicap) in 4 krat 100 m štafeta. Miting bo zelo privlačen, vsi pričakujejo velika presenečenja, nove rekorde.

Zbor slovenskih lakoatletskih sodnikov (službeno). Za izbirni miting SK »Planine«, ki bo dne 15. t. m. ob 18 na Stadionu, so določeni v sodniški zbor naslednji gg. sodniki: vrhovni sodnik: Gorjanc, namestnik Pevalak, vodja tekmovanja: Kermavner, pomočnik Vanter, sodniki na cilju in časomerilci: Trtnik, Hvale, Cuderman, Fine, Soukal, Perovič, Smodiš; sodniki za skoke: Rozman, Polak, Stropnik, Glavnik; sodniki za mete: prof. Cernetič, Banko, Mevlja, dr. Žebot, Hafner. Gg. sodniki naj se javijo četrt ure pred pričetkom vodji tekmovanja. — Tajnik.

Droblne novice

Koledar

Četrtek, 14. avgusta: Evzebij, spoznavalec; Radegunda, kraljica; Atanazija, vdova.

Petek, 15. avgusta: Vnebovzetje Marijino; Tarčizij, mučenec; Alipij, škof.

Lunina sprememba: zadnji krajec ob 2.40. — Herschel napoveduje hladno vreme in dež.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Tonka Štritol, soproga opernega kapelnika in učitelja. Pogreb bo v četrtek, 14. avgusta ob pol petih popoldne z Zal, kapela sv. Antona, k Sv. Križu. — Previdena s tolažili sv. vere je mirno v Gospodu zaspała gospa Elizabeta Poljšak roj. Stramičnik, gostilničarka in posestnica. Pogreb bo v četrtek ob 4 popoldne z Zal, kapela sv. Andreja, na pokopališču k Sv. Križu.

† V Kranju je umrl v 78. letu svojega življenja gospod Joško Majdič. Pokopali ga bodo v četrtek, 14. avgusta, na farnem pokopališču v Kranju.

† Gospa Jožica Selevšek iz St. Vida nad Ljubljano je v sredo jutraj ob 6 v ljubljanski bolnišnici mirno v Gospodu zaspała. Pogreb bo v četrtek, 14. avgusta ob 3 popoldne z Zal, kapela sv. Jožefa, na pokopališču k Sv. Križu.

Naj jim sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Promovirana sta bila na teološki fakulteti v Ljubljani za doktorja bogoslovja gospoda: Metod Mikuž, kaplan v Šmartnem pri Litiji, in Anton Strgatič, duhovnik šibenske škofije. — Na Gregorijani v Rimu je bil promoviran g. Karel Vladimir Truhlar. Čestitamo!

— Iz duhovniške službe. **Prezenteran** je bil na župnijo Rakitna g. Ignacij Kunstelj, upravitelj te župnije. **Podjeljena** je bila župnija Polica g. Jančetu Dolencu, župniku na Trebelnem. — **Imenovan** so bili gg.: Janko Preželj, kaplan v St. Janžu, za upravitelja te župnije; Janez Kljun, upravitelj župnije Hotič, za upravitelja župnije Golo; Ignacij Groblar, duhovnik lavantinske škofije, za upravitelja župnije Planina pri Crnomlju; Peter Flajnik, župnik in dekan v Kočevju, za soupravitelja župnije Koprivnik; Jožef Gnidovec, benediktin v Voglajah, za benediktina v Žužemberku. — **Premeščeni** so gg.: Filip Zvokelj, prefekt v Zavodu sv. Stanislava, za kornega vikarja in kaplana pri stolnici v Ljubljani; Ivan Janež, prefekt v Zavodu sv. Stanislava, za kaplana v Žužemberku; dalje kot kaplani gg.: Vinko Zaletež iz Trčiča v Trnovu v Ljubljani, Jožef Snaj iz Trčiča k Sv. Jakobu v Ljubljani, Ivan Dolšina iz Senčurja pri Kranju na Trebelno, Leopold Klančar iz Smedunke na Trebelno, Rafael Fabiani iz Kranja v Dobropolje, Viktor Schweiger iz Križev v St. Lovrence, Avgustin Zavbi iz Zirov v Planino pri Rakeku, in Alojzij Sterle iz Smihela pri Novem mestu v Sv. Križu ob Krki. — **Namreščeni** so bili gg. semeniški duhovniki kot kaplani: Viktor Bratulič v Borovnici, Franc Brule v St. Rupertu, Jožef Cukale v Gor. Logatcu, Boris Feme v Cerknici, Anton Grčman v Rovtahu, Stanislav Kapš v Dolenji vasi pri Ribnici, Vinko Kastelic v St. Jerneju, Franc Kunstelj na Mirni, Franc Malovrh v Škočanju pri Turjaku, Franc Pezdri v Kostanjevi, Anton Pogorelec v Fari ob Kolpi, Jernej Svete na Krki, Anton Šinkar v Mirni peči, Bogomil Škerlavaj v Dragatušu, Alojzij Šparovec v Smihelu pri Novem mestu, Ludvik Tomazin na Blokah, Janez Urbanč v Stopičah, Venceslav Vrtačnik v Škočanju pri Mokronogu, in Karel Wolbang (novomestnik) v Smihelu pri Novem mestu. — **Konkurzni izpit** je dovršil g. Ivan Pavlin, kaplan pri Sv. Petru v Ljubljani.

— **Pogreb rajnega profesorja dr. Fr. Trda** na bo v četrtek, 14. avgusta, ob 9 popoldne z njegovega rojstnega doma v Sušju na pokopališču pri Sv. Križu pri Ribnici. S tem popravljamo poročilo »Slovenskega doma«, ki je napačno objavilo uro pogreba. Obenem naznanjamo, da bo slovesni rekvizit za pokoj njegove duše jutri, 14. avgusta, ob osmih jutraj v kapeli Zavetišča sv. Jožefa. Vabimo njegove prijatelje, znanke in nekdajnje učence, da se udeležijo maše za dušnico. — **Vodstvo zavoda sv. Stanislava** v Ljubljani.

— **Konkurzni razpis.** Razpisan je Lambergov kanonikat pri stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani. Za kanonikat morejo v smislu ustanovnega pisma prositi tisti duhovniki, ki imajo doktorat iz bogoslovja ali cerkvenega prava. Nadalje je razpisana župnija Trebelno v trebanjski dekaniji. Pravilno opremljene prošnje je poslati na škofijski ordinariat do 15. septembra 1941.

— **Slovo predsednika okrožnega sodišča.** Dne 10. januarja 1931 za predsednika ljubljanskega okrožnega sodišča imenovan g. Peter Keržič se je v sredo ob 13 v razpravi dvorani št. 124 poslovil od vseh sodnikov in sodnijskih pripravnikov okrožnega in okrajnega sodišča, ker je 14. t. m. vstopil v pokoj. Nato se je g. predsednik poslovil posebej še od vseh sodnijskih namestencev obeh sodišč.

— **Razpisana mesta na ljubljanski univerzi.** Rektorat univerze v Ljubljani razpisuje mesto izrednega profesorja za finančno vedo na juridični fakulteti v Ljubljani. Prošnje do vseheta 25. avgusta 1941. — Dalje razpisuje mesto uradnika pravnika VIII. skupine pri zavodu za mineralogijo, petrografijo, geologijo in nauk o slojiščih na univerzi v Ljubljani. Kandidat mora imeti diplomu rudarskega inženirja. Prošnje do 9. septembra 1941. Mesto tajnika na tehniški fakulteti. Kandidat mora imeti višjo (vseučiliščno) izobrazbo in mora obvladati poleg popolnega znanja slovenskega in italijanskega jezika vsaj še en tuji jezik. Prošnje do 9. septembra 1941. — Mesto docenta za stolico teoretične elektrotehnike in električne merjenja, in sicer za predmet: električna merjenja. Kandidat mora imeti doktorat tehničnih ved. Prošnje do dne 1. septembra 1941. — Mesto izrednega profesorja za stolico kemije in mehanika tehnologija, in sicer za predmeta: mehanika tehnologija in tehnologija papirja. Prednost imajo inženirji, ki so absolvirali strojno ali metalurški stroko in ki so daljšo dobo tud; praktično delovali v strokah, ki ustrezajo navedenima razpisanim predmetoma. Prošnje do 1. septembra 1941. — Mesto asistenta-pripravnika pri zavodu za strojništvo. Prednost imajo kandidati, ki so inženirji strojne stroke in ki so že opravljali asistentske posle ali pa posle pri kakih strojih za strojniške predmete. Prošnje do dne 1. septembra 1941 na rektorat univerze v Ljubljani. Podrobni podatki za navedene razpise so v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino št. 64 z dne 8. avgusta 1941.

— **Rdečemu križu**, sekciji za socialno pomoč v Ljubljani so darovali: Uradništvo zavarovalne

banke »Slavije« 800 lir v počastitev spomina pok. prokurista g. Rihtarja Franca, Advokatska zbornica 100 lir v počastitev spomina pok. g. dr. Majarona Danila, gospod L. Šilih Ljubljana, Miklošičeva cesta, 150 lir v počastitev spomina pokojne gospe Šubičeve iz Poljan. — Najlepša hvala!

— **Zvišanje podpor družinam, katerih svojci so bili vpoklicani.** — Odbor, ki upravlja s Skladom uslužbenecv, vpoklicanih k vojakom, je izdal nov seznam, iz katerega je razvidno, da bodo odslej družine tistih, ki so bili vpoklicani, prejemale znatno večje podpore, kot pa so jih dobivale do zdaj. Podpore so se zvišale za 40 odstotkov. Zavod za socialno skrbstvo je razposlal svojim podrejenim ustanovam ta novi seznam, da si ga bodo tisti, ki pridejo glede vojaških podpor v poštev, lahko natančneje ogledali in se prepričali, koliko jim po novem pripada.

Ljubljana

Izredna cerkvena slovesnost

Naš list je že naznanil izredno zanimivost, da ima ljubljanska škofija letos 12 zlatomašnikov. Navadno obhaja vsak zlatomašnik svoj jubilej zase, ker jih ni nikdar toliko, da bi mogli imeti kako skupno slovesnost. Letos je to drugače. Večina se bo slovesnosti mogla udeležiti. Dasi so nekateri sami zase že opravili zlato mašo, vendar naj se ta izredni dogodek proslavi še skupno.

Ta skupna proslava bo v petek na praznik Marijinega vnebovzeta, Veliki Šmarin. Slovesnost bo v stolni cerkvi, kjer so bili zlatomašniki pred 50 leti posvečeni.

Pričetek ob pol desetih. Po pozdravni pesmi in pozdravnem, v cerkvenem molitveniku predpisanim obredu bo slavnostna pridiga, ki jo bo imel eden izmed zlatomašnikov samih. Nato bo imel eden izmed njih pri glavnem oltarju slovesno sveto mašo, drugi pa bodo ob istem času imeli tihe sv. maše pri drugih oltarjih. Stolni pevski zbor bo izvajal ob tej priliki slavno Gallusovo mašo. Po končanih tihih mašah se zberejo vsi pri velikem oltarju, in ko se prinese na veliki oltar Najsvetejše, zapojejo vsi »Tebe Boga hvalimo«.

Verniki so vabljeni, da se te izredne slovesnosti po možnosti številno udeležijo.

• Šmarin ne Šmaren, od »Šmarijne«.

1 **Združenje gostinskih podjetij v Ljubljani** vabi svoje člane, da se udeležijo pogreba umrle članice g. Elizabete Poljšak, ki bo v četrtek ob 4 popoldne z Zal, kapela sv. Andreja, na pokopališču k Sv. Križu. — Uprava.

1 **Združenje krojačev, krojačice in sorodnih obrtov v Ljubljani** naznanja članicam in članom, da ima združenje nove členke, ki so na razpolago v združni pisarni od 3—5 popoldne in zvečer od 19—9, na praznik 15. t. m. pa od 10—11 popoldne.

1 **Prav nepotreben dež smo dobili v sredo**, ki v ranem jutru še ni obetala takih nallivov, kakor jih je prinesla popoldne. Ze minula sredo je bila prav tako izredno deževna dan in dež se je ponavljal do nedelje, ki je bila izjemoma zelo lepa. Komaj nekaj dni smo imeli sonce, pa nas je avgust zopet presenetil z nalivi, ki povzročajo, da Ljubljana kar ne more upasti. Vse kaže, da je prava kopalna sezona že za nami. Kljub temu, da se je pri zadnjem deževju ozračje zelo shladilo in da smo ob lepem vremenu imeli jutra z meglo, ni vse nič pomagalo. Dež je zopet prinesel precejšen hlad, ki bo popolnoma pomedel z letošnjimi pasjimi dnevi, katerih letos sploh ne bo. Tudi kmetom dež že preseda, saj ga zemlja ni preveč potrebna, moti pa jih pri poljedelskem delu. Dobro bo odrezala zaradi deževnega vremena otava, ki bo zelo lepa.

1 **Novo mesarske tržnice dobivajo okna.** Zadnja skupina mesarskih tržnic, ki so sedaj na zunaj že skoraj popolnoma urejene in očiščene, je te dni začela dobivati lesena okna. Velike lesene okvirje že vstavlja v okna, ki so bila zgrajena iz umetnega kamna. Kmalu bodo začeli vstavlja tudi vrata, nakar bodo že prišli pleskarji, ki bodo opleskali notranjost tržnic, tako se bližajo glavna in najbolj zamudna obrtniška dela na tržnicah koncu in bo treba poskrbeti le še za opremo, za katero so načrti že izdelani. Tudi lični stebrišči, ki ločita posamezne skupine tržnic, bosta v kratkem popolnoma urejeni. Stebrišče, ki stoji blizu Zmajskemu mostu, ima že ometane in opleskane stebre, in je prav učinkovito.

1 **Prepoved zazidave zemljišč med Hajdrihovo, Gunduličovo in Verstovskovo ulico** ter Lepim potom je izdala mestna občina ljubljanska, ker so te zasebene in občinske parcele namenjene za zidanje vseučilišnih prirodoslovnih zavodov ter za botanični vrt. Prepoved velja do 14. maja 1943 ter so podrobnosti o njej razvidne z razglasov na občinskih deskah, a situacijske akcije si interese lahko ogledajo v mestnem tehničnem oddelku pri gradbeno pravnem oddelku od 9 do 12, dokler traja rok za morebitne pritožbe.

1 **Perušakova ulica** se sedaj imenuje prejšnja Mišičeva ulica po zaslužnem slovenskem jezikoslovcu, prevajalcu in kulturnem pisatelju profesorju Rajku Perušku, ki se je rodil v Ljubljani 17. januarja 1854 ter je umrl 25. februarja 1917 na Dunaju pri svoji hčerki. Pisal je v »Kres« in »Ljubljanski Zvon« najprej o življenju v Bosni, a ko je bil profesor v Novem mestu, je sodeloval pri krajčevih »Narodni biblioteki« ter preloval ponatis »Kranjske Čebelice«, zbral spise in opisal življ. priljubljenega ljudskega pisatelja Andrejkovega Jožeta, prav tako pa tudi slavni »Gorski venec« vladike Petroviča Njeguša ter več prevodov. Posebne zasluge si je pridobil za našo bibliografijo ter svoja načela uveljavil v lastnih letnih bibliografijah za leto 1893 do 1898. Prav zanimivi so njegovi potopisi na Učko goro in Hrvaško primorje, zlasti je pa vsestransko opisal Sicilijo, vendar je pa objavil samo opis pota od Brindisija do Messine v nemščini. Za srbske in hrvaške publikacije je poročal o vseh naših pomembnejših prosvetnih in književnih dogodkih. Posebno zanimiv je njegov spis ob 600-letnici Dantejeve »Divine comedie«, ko je v »Ljubljanskem Zvonu« pojasnil nekaj mest te pesnitve, ki se tičejo našega naroda. Kot predsednik Pisateljskega združenja društva je objavil svoje nazore o varstvu literature in umetnosti, a znanstveno se je največ udeleževal v jezikoslovju ter razločeval tudi mnogo imen naših krajev. Profesor Rajko Perušek je na gimnazijah v Novem mestu in Ljubljani, kjer je poučeval 20 let, vzgojil generacijo naše inteligence ter si pridobil s svojim delovanjem na jezikoslovnem in sploh kulturnem polju toliko

zaslug, da je po njem v njegovem rojstnem mestu Ljubljani popolnoma po pravici imenovana ta z brestovim, ne pa gabrovim drevedom okrašena ulica. Toliko, da bodo javni razlagalci uličnih imen spoznali tega znamenitega ljubljana ter ločili brest od gabra.

1 **Trg za gozdne sadeže.** Letos je prostor za prodajo gozdnih sadežev srednje zaseden. Svoj čas smo že omenili, da je letos letina za maline mnogo slabjša kot običajno. Maline po dolenskih gozdovih, ki so znani, da v njih najbolj obrodijo, so bile lani na jesen osmukane od lepih listov in ostala so samo stebila. Maline liste so nakupovali razni trgovci in lekarnarji, da so jih porabili za poseben čaj. Posledica devastacije malinijih stebel se je letos pokazala v tem, da so maline slabo ali sploh nič obrodile. To potrjujejo mnoge stare in izkušene ženske, nabiralko malin, ki imajo po dolenskih gozdovih kar cele parcele v najemu, da tam same nabirajo maline proti primerni odškodnini. Največ malin prihaja na trg iz dobrepoljskih gozdov. A tudi Dobrepoljke tarnajo nad slabo letino, ker so bile lani na jesen maline osmukane. Naprodaj je bilo v sredo nekaj škalov malin v težji do 100 kg. Bile so po ceni, kakor jo je določil tržni urad, namreč po 3.50 lir liter. V sredo ni bilo naprodaj mnogo išiček, ki so po 0.60 lir liter. Precej so bilo lepih, malih in velikih gobanov. Gobani so bili po velikosti in kakovosti od 6 do 10 lir kg. Merice za gobe so že izginile s trga.

1 **Tedenski tržni dan.** Zivliski trg je bil ponavadi dobro založen z zelenjavo, sadjem in drugimi potrebščinami. Dovoz krompirja iz Italije je še vedno živahen. Nasprotno pa je dovoz domačega krompirja iz okolice še neznačen. Domači krompir je bil po 1 liro kg, uvožen po 1.60 lir za kg. Trnovčanke prinašajo na trg prav lepo je dilo rdečo peso, ki je po 1.20 lir kg. Neka Trnovčanka je prodajala izredno veliko in debelo peso, ki je dosegla težo celo pol kg. Prodajalke razne zelenjave in povrtnine so se držale v torek objavljenih tržnih cen. Lepi domači paradizniki, ki jih je nekaj več na trgu, kakor iz Istre in južnih krajev Italije uvoženi, so bili po 8 lire kg. — Letina za paradiznike pri nas ne kaže dobro zaradi deževnega in hladnega vremena. Uvožena paprika je 5 lir kg. Naprodaj je bilo nekaj piščancev. Tudi par domačih zajčkov je bilo na prodaj. Cena 30 do 50 lir po velikosti. Na sadnem trgu je velika izbira najrazličnejših hrušk po ceni od 5 do 8 lir kg. Velike množine hrušk prihajajo iz Trsta in Gorice.

Cerkvena glasba

Cerkve sv. Jožefa. Na praznik Marijinega vnebovzeta ob 8 slovesna sveta maša; izvajal se: Missa in hon. St. Vincentii a Paulo, zložil A. Mav; graduale: Propter veritatem, zložil P. Griesbacher; po recit. ofert. Omni die die Mariae (moški zbor), zložil K. Alblinger; k blagoslovu: Tantum ergo (moški zbor), zložil J. Grotius; po maši: Danes odprto je sveto nebo, zložil St. Premrl.

Cerkve M. B. v Križankah. Na praznik Marijinega vnebovzeta ob pol 11 slovesna sveta maša; izvajal se: Missa Salve Regina, zložil I. B. Stehle; graduale: Propter veritatem, zložil P. Griesbacher; ofert.: Assumpta est Maria in coelo, zložil A. Rihovsky; k blagoslovu: Tantum ergo, zložil A. Rihovsky; po maši: Danes odprto je sveto nebo, zložil St. Premrl.

Radio Ljubljana

Četrtek, 14. avgusta: 7.30 Radijsko poročilo v slovenščini — 7.45 Lahka glasba (Med odmorom napoved časa) — 8.15 Radijsko poročilo — 12.30 Radijsko poročilo v slovenščini — 12.45 Operetna glasba — 13. Napoved časa in radijsko poročilo — 13.15 Vojno poročilo v slovenščini — 13.17 Radijski orkester pod vodstvom M. Sijanica — 14. Radijsko poročilo — 14.15 Izmenjalni koncert z Nemčijo — 14.45 Radijsko poročilo v slovenščini — 17.15 Koncert sopranistke Sokove in tenorista Andreja Jarca — 19.30 Rajdsko poročilo v slovenščini — 19.45 Na harmoniki igra Avgust Stanko — 20. Napoved časa in radijsko poročilo — 20.20 Pogovori v slovenščini — 20.30 Radijski orkester in komorni zbor pod vodstvom M. Sijanica — 21.20 Koncert ljubljanskega tria (M. Lipovšek klavir, A. Dermelj violina in C. Šedlbauer violončelo) — 22. Glasba pod vodstvom mojstra Arlandija — 22.45 Radijsko poročilo v slovenščini.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo od četrka od 20 do sobote do 8 jutraj opravljala mestna zdravnica dr. Jožica Zitko, Pleteršnikova 13-I, telefon 47-64.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

Poizvedovanja

Izgubila se je denarnica z raznimi dokumenti in vplačilnimi knjižicami na poti od Iškega Vintgarja do Vrtače v Ljubljani. Pošten najditelj se prosi, da isto izroči na naslov: Ivan Zlender, splošna bolnišnica, Ljubljana.

Rdeči križ poroča

Na poizvedovalni oddelk Rdečega križa v Ljubljani je prišlo nekaj obvestil. Svojce prosimo, da jih dvignejo v pisarni na Miklošičevi 22: Kasanski inž. Valentin, Kupec Ivan, Praprotni Viktor, Ristič Aleksander, Strniša Ljudmila, Setinec z družino, Vidmar Cecilija, Zakovšek Jože.

Pošto naj dvignejo: Arhar Dragica, Gubčeva 14; Bajuk Božidar, Klasična gimnazija; Bavdek Mara, Beethovnova ul.; Berlec Lovro, Rakova pot, Dvletja; Bernard Filip, Operno gledališče; Besov Cvetka, Ulica na Grad 2/II; Božič Alojz, poštna ambulanca; Brajnik Anica, Cesta pod Rožnik, XII; Cerar Angela, Tabor 2; Chocensky Stelka, fma. I. C. Mayer; Dolžan Janko, inspektor; Fajt Nevenka in Vera, Večna pot 37; Groznik Franc, policija; Hauptman Jože, poštni uradnik; Ilavnik Mirko, Zelena jama; Javornik Marija, Komenskega ulica; Jemec Janko, Ledina, Jenko Miha, župnik, Moste; Jurin Franc, Tyrševa cesta; Kajfež Slavo, Stomškova ulica; Klun Ludvik, Celovška 74; Kompare Stanko, duhovnik, Šiška; Kostanjevec Minka, Vodnikov trg 5/II; Kovac Viktor, Stari trg 3; Kranjec Silvo, prosvetni inspektor; Kren Mici, Cesta v Rožno dolino 10; Kuharič Slavica, Glavna pošta; Lasič Josip, Učiteljski dom, Šiška; Lovšin Lujza, Ažbetova 4; Metlika Florentina, Costova ulica; Meze Ivan, Tržaška ali Tyrševa cesta; Milavec dr. Anton, Pokojnijski zavod; Murš inž. Lambert, Knafjeva ulica; Novak Jože, Dramsko gledališče; Pečjak Alenčica, Staničeva ulica; Pestotnik Leopoldina, Borštnikov trg; Pipan I., policijski nadstojnik n. p.; Pirc Marija, Marmonova 41; Pirjevec dr. K., direktor, Trgovska akademija; Robežnikovi, Vič; Spetič Marija, poštna uradnica; Stanko Onton, Gerbičeva 50; Uslakar Ivan, notar; Verdonik Edo in Branka, Dramsko

gledališče; Verovšek, trgovina, Tyrševa c.; Vesel Amalija, Miklošičeva cesta; Vovk Slava, učiteljica, Za Vrtačo; Završnik Lojze, zastopnik tovarne Kri-bar; Zidan Ivana, Kodeljevo 63.

Radi nedostavljive pošte naj se zglati gospa Stare Manda, Poljanska 1/III. — Gospa Wölle Jadviga, učiteljica, Sv. Križ pri Litiji naj se po možnosti takoj zglati v tajništvo poizvedovalnega oddelka.

— **Namesto venca** na grob pokojne gospe Mehle Fani, je darovala rodbina Sekavčnik-Pogačnik Rdečemu križu Lir 60. Iskrena hvala. — Desetletni Savič Boris iz Ljubljane je daroval Rdečemu križu Lir 130, ki jih je prejel za svoj god. Mlademu plemenitemu darovalcu iskrena hvala.

Ribnica

Zlata maša pri Sv. Gregorju. V nedeljo so obhajali Gregorijani veliki farni praznik. Njihov dolgoletni duhovni pastir župnik in duhovni svetnik g. Krumpestar je proslavil na željo faranov 50 letnico plodnosnega dela v vinogradu Gospodovem. Vas je bila v slavoletih, cerkev sv. Gregorja pa vsa v cvetju, zelenju in lučah. Slovesne zlate sv. maše se je udeležilo mnogo ljudi, celo iz drugih župnij, kjer poznajo vzornega duhovnika gospoda Krumpestarja. Slavnostni govor je imel gospod Ramovž iz Velikih Lašč, k zlatomašnikov zahvalni daritvi pa so prihiteli tudi knezoškofijski zastopnik prelat J. Vole, dekan g. Demšar, duhovni svetnik g. Škulj, prelat Janez Kalan, profesor dr. Eržen in drugi zlatomašnikov prijatelji. **Gradnja vodovoda** v Gorenji vasi proti Bregu lepo napreduje.

Nogometno tekmo bodo odigrali na praznik v petek popoldne Ribničani s SK Kočevjem. Vabljeni! Poroki. V Ribnici sta se poročila gđ. Francka Grebene iz Dol. Laz in g. Zupančič Tone, ugledni posestnik iz Jezera pri Trebnju. Poročil ju je nevestin brat g. p. Placid iz Stične. Nevesta Francka je iz dobre Grebeneve družine, ki je dala že dva duhovnika in eno sestro ter več poštvalnih delavk v naših družtvih, pri katerih je bila tudi gđ. Francka. — Na isti dan stopila pred oltar sestra prvoimenovanega ženina gđ. Zupančič Pepca, ki se je poročila z g. Matijo Vidmarjem. Obema paroma želimo mnogo srečel.

Ribnica ima po popisu prebivalstva 5451 ljudi, od teh 2630 moških in 2815 žensk. Skupaj je 1170 družin. Trg šteje 1344 ljudi, od teh 655 moških in 694 žensk, ki žive v 327 družinah.

Teške kopače za delo v dnevnem rudokopu sprejemajo v kočevskem rudniku. Delavci bodo dobili tudi brezplačno stanovanje.

Obvezen odkup goveje širine bo v Ribnici 19. avgusta. Živno bo odkupila komisija. Cene so: teleta kg 7 Lir, junčki in telice 6.10, voli 6.10, biki 5.75, krave 5.35.

Iz Spodnje Štajerske

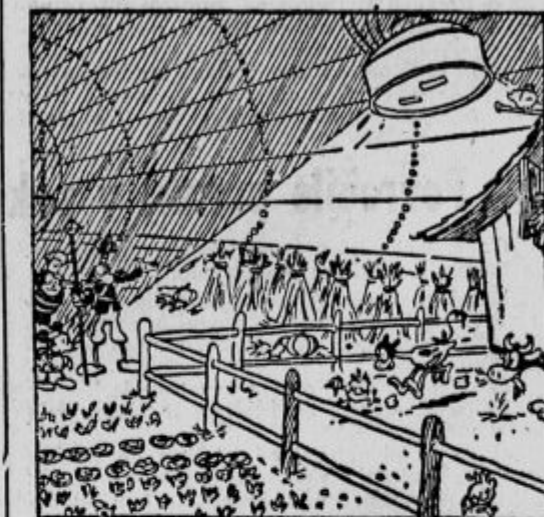
V gospodarskem poslopu betnavske graščine pri Mariboru se je vnelo seno. Požar je prišlo gasiti več gasilcev z motornimi brizgalnami.

V Mariboru so umrli: 82letna Antonija Terschavetz, 31letna Antonija Gril in 65letni tovarniški ravnatelj v pokoji Anton Knöbl.

Mišek POŠTNI PILOT

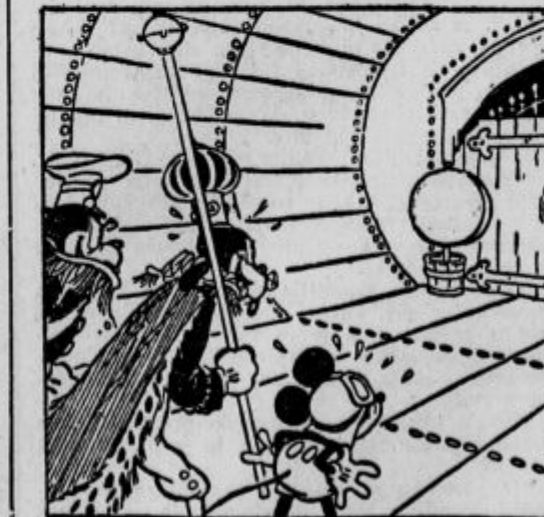
»To je pa že res,« je dejal Svetožrc in se čudovito namrdnil, »toda ti se ne boš nikdar več vrnil nazaj na zemljo!«

Oba ta dva razbojnika sta hotela pokazati Mišku, kako sta bogata in mogočna. Zato sta ga odvedla na sprehod po velikanskem zrakovu.

»To je najino posestvo,« je dejal Svetožrc. »Tu imava svoje vrtove za zelenjavo, tu je tudi najina živina in najine kokoši.«

Miško ni mogel verjeti svojim lastnim očem, ko je zagledal pravo pravcato kmetijo z vsemi pridelki in velikanskim hlev, poln živine.

»Zdaj si pa oglej našo vas. Imamo trg, trgovine in kmetije!«

Približali so se velikanskim vratom, ki so sličili vходу kakega mesta.

Na vrhu vrat je bil velikanski napis: »Dobrodošli v mestu razbojnikov.« Spodaj je bila tabla z napisom: »Podpirajte domačo industrijo.« Na Drugi strani pa: »Cirkus bo odprt v sredo.«

KULTURNI OBZORNIK

Trojna številka »Umetnosti«

»Umetnost«, mesečnik za umetniško kulturo, je pred kratkim izšla trojna številka (9-12) ter s tem zaključila svoj peti letnik. Čeprav nam založništvo revije ni poslalo v oceno, vendar čitimo kulturno dolžnost, opozoriti na to slovensko revijo, ki ima za nalogo, prikazovati svetu slovensko upodabljalno umetnost ter med nami samimi posredovati razumevanje sodobne likovne umetnosti doma in v svetu, zlasti še, ker je danes Umetnost edina tovrstna revija ter tako resnično glasilo slovenskega upodabljalnega umetnika.

Na naslovi strani je revija — kot vse druge periodične publikacije pri nas — zabeležila zgodovinske dogodke, ki so se izvršili v zadnjem času med nami ter se zahvalila voditeljem italijanskega naroda ter predstavnikom fašistične Italije za obljubljeno varstvo nad slovensko umetnostjo. Nato pa sledi članek o Raffaellu, ki ga je napisal mladi doktor, asistent muzeja Fr. Kos in poda oznako ter pravilno, umerjeno oceno tega vel. slikarja. Madon in enega najslavnejših italijanskih slikarjev. Sicer je sam po sebi bolj umetnostni eklektik spriču titanske originalnosti Michelangela, sodobnika, toda s svojim cenjenim položajem v družbi in svojim življenjem je njegova slava segla preko vrednosti njegovih del, ki pa pomenijo kljub temu enega vrhov svetovne umetnosti. Članek ponazarja njih izbrane reprodukcije (tudi celostne) glavni Raffaellovi deli: Sveta Družina, Avtorportret (golar), Podoba mladeniča, Matere božje v zelenju, Matere božje z liščkom, Madone della Sedie, Sikstove Madone, Jezusa, ki ga polagajo v grob, Papeža Julija II., Glave Jezusove iz Dispute, Pravdnozanstva in Mladostne risbe ter še dveh slik, ki spadata k članku: Michelangelovega Jezusa iz Poslednje sodbe ter Morganijeve podobe: Raffaellova smrt.

Dve risbi iz Goya: Ko razum spi, se pošasti bude, ter Z razumom ali brez razuma? naj ponazarjata današnji zmedeni čas bratomornih vojsk.

Ob nekrologu kiparju Repiču, nestorju slovenskih kiparjev, sta reproducirana dva njegova kipa: Sv. Andrej in Slepi ubojec, ki oba kažeta veliko umetnost skromnega, skoraj pozabljenega umetnostnega učitelja in plemenitega človeka.

Ob priliki razstave štirinajstotice iz Društva slovenskih likovnih umetnikov sta bila v tržaškem Piccoliju objavljena dve kritiki izpod peresa kritika Silve Benca ter comm. Tigolija, predstojnika tiskovnega urada pri Visokem Komisaratu v Ljubljani. Obe značilni kritiki sta v celoti prevedeni in objavljeni v tej reviji ter ilustrirani s celo serijo reprodukcij (Marij Pregelj: Predmestje, Zatišje, Miha Maleš: Splitska luka, Ilustracija, Dekle, Nikolaj Omerza: Kostanj, Akt, Zoran Mušič: Vrt, Sedela dama, Globoknik Olaf: Slikar Maleš slika cerkev v Cirkveni l. 1931, ter portret Fr. Goršeta; Maksim Sedej: Notranost, Pietà; Stane Kregar: Počivačice, deklet, Vefer; Evgen Sajovic: Strelška ulica, Golovec; G. A. Kos: Portret, France Gorke: Primula; Karl Putrich: Portret dr. K., Torzo; Zdenko Kalin: Pepe, Mati, Torzo; Boris Kalin: Mladost, Zena).

Skoda, da se je naslednji članek prof. dr. Siljanca: Pregled zgodovine slovenske likovne umetnosti začel v zadnjih številkah letnika, ko bi spadal ves v en letnik, torej prihodnji, in bi se dal tudi primerno ilustrirati z zgodovinskim gradivom, dočim sedaj ni ponazarjen z nobeno podobo.

Martin Benčina objavlja iz zapuščin Antona Trstenjaka, pisca monografije o Slovenskem gledališču, slavistu, urednika »Slovana« ter zaslužnega časnika (umrl l. 1917 kot kontrolor Mestne hranilnice v Ljubljani) pet še neobjavljenih inicialk mojstra Janeza Subica, kar je gotovo velika novost in umetnostno zgodovinsko odkritje. Obenem pa je v lepem članku podal zgodovino medsebojnih odnosov med Trstenjakom in Subicem na podlagi doslej še neobjavljenih pisem. Članek ima tudi literarno zgodovinsko vrednost. Poleg omenjenih petih novih inicialk ponazarjajo članek tudi še druge številne risbe (Tiskarstvo, Heraldika, Numizmatika ter Hynaisov portret Janeza Subica, znan že iz Doma in sveta, kakor sploh več podob iz te številke. S tem bi bili glavni članki končani.

Objavljene so dalje reprodukcije del Emanuela Vidoviča (cerkev v Trogiru, splitska katedrala, Razpelo iz Trogira, Marjanski fazani), dalje Maleševa risba iz Machovega Maja, Sašo Šantla Belokranjski motiv ter Avguste Šantlove Ob Ljubljani, Maksima Gasparija Marija z Jezusom, Ivana Sajevega Glavica ter Ex libris Mihe Maleša, ki so tolmačene v zadnji rubriki.

Drobšč iz umetniškega sveta govori o razstavah pri nas, o reprodukcijah, priobčenih del, zabeleženih za smrt Repičeva (slika) in 80-letnica F. Vesela (slika) ter ocenjena pesniška zbirka Mirana Jarca Lirika (L. St.).

V tej reviji likovne umetnosti je za spremembo in raznolikost dodanih tudi nekaj literarnih doneskov, tako pesem Cvetka Golarja

Zrelo žito sred polja. Dušana Ludvika Krik skozi noč, Maleš: Bog množi otroke (stara zamorska poezija, ilustrirana z zamorsko plastiko). Kot priloga pa je dodan Gradnikov prevod simbolične dramske enodejanke, pesnitev G. D'Annunzia: Sen jesenskega zatona (str. 317-332), kjer nastopa vdova beneškega patricija Gradeniga, ter je v Gradniku dobila lep prevod.

Revija bo za bodoče leto veljala 50 lir. — (Uprava in uredništvo Pod turnom 5), urejatelj Miha Maleš in Martin Benčina. td

Odkrilj so nov portret Michelangela. — Na Nemškem so našli sliko, ki predstavlja podobo velikega italijanskega kiparja in slikarja Michelangela ter je po vsej verjetnosti delo Jacobina del Contesa. Je to majhna podoba okroglega formata. Obraz pa je zelo dobro ohranjen.

Priprave za Biennale 1942. Ente della Biennale, ki bo od maja do oktobra 1942 v Benetkah,

Pred 23. leti je nemška »debela Berta« prvič obstreljevala Pariz

Pariz in njegova okolica se je ravno kopala v jutranjem marčnem soncu. Ulice so bile že polne veselega življenja. Ljudje so hiteli dalje po svojih opravkih. V sredino tega lepega jutranjega razpoloženja je udaril nepričakovano močan sunek. V naslednjem trenutku je zamolka eksplozija zamajala zemljo. Sipe po oknih so povsod močno zažvenketale. To je bilo marca meseca leta 1918. Prvi eksploziji je sledila druga, drugi tretja. In tako dalje. Eksplozije so se vrstile ena za drugo v razdobju 20 minut.

Parizani so se pač morali sprizniti z okolnostjo, da je prestolnica doživela bombardiranje sredi belega dne. Večina ljudi je zbežala v kleti. Korajžnejši so pa ostali še dalje na ulicah in so v ožračju iskali nemških letal. Nad mesto se je dvignila tudi eskadrila francoskih letalcev ter je v višini 2000 m krožila nad njim. Tudi lovci so zastoj iskali nemške bombnike. Nikjer jih ni bilo. Prav tako so poročali tudi vse proizvodne postaje od Pariza pa vse do bojišča, da v okolici in ožračju niso opazile ničesar posebnega in da nobeno nemško letalo ni preletelo francoskega ozemlja.

Bombardiranje Pariza je opazoval tudi nek visok uradnik pariškega laboratorija. V ulici Liancour so pločniki zleteli visoko v zrak. Na mestu, kjer je udarila granata, je zijala velika jama. Mož se je sklonil in je v bližini pobral kosček kovine. Očividno je bil del razstreljene granate. In se je podal takoj v predsedništvo vlade ter zaprosil za sprejem pri »tigru« Clemenceauju. Tiger je svojega znanca res takoj sprejel in ga takoj tudi nagovoril z besedami: »Kaj je, dragi gospod? Zopet nemška letala, kaj?«

»To niso letala, gospod predsednik!«
»Poglej, pogledj! Kaj pa potem?«
»Taj, gospod predsednik!«
»Dragi prijatelj, vem da ste močno zaposleni. Dobro bi bilo, če bi si privoščili malo dopusta.«
»Poglejte! S temi besedami je položil predenj na mizo drobec granate.

Tako so Parizani in francoska vojaška oblast zvedeli, da so začeli Nemci obstreljevati Pariz s topovi.

Za obstreljevanje Pariza iz velike razdalje so

kakor vsaki dve leti. Zaradi vojnih razmer cela vrsta držav, ki imajo svoje paviljone na razstavi, ne bo odprla svojih paviljonov, zato bodo pa razstavile vse zveznice Osi in prijateljskih držav ter bo tako tudi ta razstava v službi časa. Biennale se postavlja brezpogojno ves v službo časovnih potreb ter gesel Osi. Velika vhodna rotna bo zato rezervirana samo za likovno upodobitev teh velikih dogodkov leta 1922, 1936, 1938 in 1940, ki imajo poseben pomen za fašizem in sedanjo vojsko. Še posebej bodo ti zgodovinski dogodki proslavljeni s štirimi velikimi platni ter dvema basreliefoma, ki bodo postavljene nad podobo Kralja in Cesarja ter Duceja. Poleg tega bo en paviljon posvečen izključno tudi delom, ki so jih napravili umetniki na bojnih poljih v teh letih, tako na zemlji, v zraku ali na morju, bodisi sami od sebe, bodisi da jim je bila za to dana naloga. Tako bo bodoča Biennale pravo ogledalo umetnosti Osi in njenih prijateljev.

je v eni minuti že dosegla stratosfero, kjer je letela z zelo majhnim odporom dve minuti s hitrostjo 40 km. Po treh in pol minute je na vrhu granate eksplodiralo 12 kg naboja. Vsaka granata, ki jo je izstrelil ta top, je stala 50.000 zlatih frankov, t. j. skoraj milijon sedanjih frankov, če ne še več. Cev topa je bila podprta s posebnimi raztegljivimi podporniki. Njeno notranjost so pa pred vsakim izstrelom pregledali s posebno optično napravo, ki je bila v zapiralcu topa.

Na veliki petek dne 23. marca 1918 so ta top prvič napolnili ter se njeno cev naravnali na Pariz pod oglom 62°. S pomočjo balončkov so spustili v zrak proizvodne sonde, ki so se dvignile do 35.000 m višine. Top je bil skrbno kamufliran. Razen tega je bilo pri vsakem topu pripravljenih deset letalskih eskadril, ki so bile določene za obrambo neba pred sovražnimi letali, če bi se skušala približati mestu, v katerem je bila postavljena »debela Berta«. Poleg vsega tega so pa morale istočasno z »Berto« streljati tudi ostale pomožne baterije, da bi tako preprečile izsleditev topa po zvoku njegove granate. Preden so top sprožili, so se letalske eskadrole dvignile v zrak. To je bilo ob šesti uri in 15 minut. Vojaštvo, posadka topa, se je umaknila, ob 7. uri in 29 minut ter 50 sekund je pa poveljnik baterije izdal povelje za streljanje. Ožračje se je razklato, zemlja močno stresla in čulo se je samo strašno bobnenje in lom. Tega dne je »debela Berta« bruhala ogenj in smrt do 14. ure popoldne. Naslednjega dne je nemška armada začela streljati s tem topom prvič ob sedmih zjutraj, drugič 20 minut pozneje in tretjič tričetrt ure kasneje. Vsi tri streljani padli v Pariz, kar so zvedeli Nemci še istega dne preko Švice. Po teh prvih posređenih streljih, je nemško vrhovno poveljstvo nadaljevanje obstreljevanja Pariza. Poveljnik topa je bil viceadmiral Roge, kateremu je stal ob strani profesor: Rauzenberger, znameniti fizik, ki je izračunal tablice za streljanje in zadevanje.

Racioniranje masla

V smislu odločb Visokega Komisarata št. 61, Sl. list št. 57 z dne 16. jul. t. l., stopi 21. t. m. v veljavo racioniranje presnega masla in kuhanega masla, ki se ga bo lahko kupilo samo v zameno za maslobo.

Zato odrezki za maslobo veljajo tudi za nabavo enake količine masla namesto masti ali slanice, olja, kakor bodo pač dovoljevale zaloge.

Vse zaloge presnega in kuhanega masla pri izdelovalnicah masla kot pri trgovcih na drobno in na debelo pridejo po stanju z dne 20. t. m. pod zaporo in so na razpolago Prehranjevalnemu zavodu za Ljubljansko pokrajino, kateremu jih je treba prijaviti preko poedinih občin do 22. t. m.

V smislu čl. 4 naredbe Visokega Komisarata št. 70, Služ. list št. 58 z dne 19. jul. t. l. o trgovini in predelavi krmavje mleka morajo trgovci, ki so pooblaščen za trgovino in za predelavo mleka, voditi vpisnik prejema in oddaje, ki ga potrdi Prehranjevalni zavod; vanj se morajo vpisovati dnevno in ločeno količine proizvedenega, kupljenega, oddanega ali predelanega mleka, kakor tudi količine mlečnih izdelkov in njih oddaje.

Slednjič morajo vsi pravilno pooblaščen izdelovalci masla počenši s 25. avgustom vsak ponedeljek prijaviti neposredno Prehranjevalnemu zavodu gornje podatke na podlagi posebnih obrazcev, ki bodo na razpolago pri posameznih občinskih uradih. — Prehranjevalni zavod Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino.

Neutemeljen strah.

»Že spet so odvedli mlado deklico... Kmalu si ne bom več upala iz hiše.«

ČETRTI GOST

Roman.

Masters je storil vse, da bi izvedel ukaz, vendar je spuščaj iz sebe le neprijetne glasove in hreščanje in nihče se mu ni hotel smejati. Mogoče se je tako mislilo tudi tisti večer...

Ena minuta. Sandersu se je zdelo vse tako čudno in tiho, da je slišal tiktakanje lastne ure v žepu.

Dve minuti. Sandersu se je dozdevalo, da ni še nikdar tako počasi mineval čas. Misli je, da se mu je ura ustavila. Vse ta čas je gospi Blystoneova nepremično sedela in je bila z mislimi odsojena.

Dve in pol minute. Sanders je dal znak.

»Pojdite semkaj,« je ukazal sir Stanley. »Ali ste vi prepričani, da je bilo takrat prav tako, kot je ta večer?«

»Vse je isto,« je potrdil Blystone in se je prijel za ovrtnik, kakor da bi ga dušilo. »Še to se je skladalo, da si imel dve in pol minute časa, da si lahko vrgel atro —, torej nekaj v pijsko.«

»Torej, doktor?« se je sir Stanley obrnil k Sandersu.

»Sir Stanley sploh se ni imel niti prilike, da bi se približal pladnju s kozarci,« je doktor izjavil.

»Ali ste slišali?« je vzkliknil sir Stanley. Nato je pristopil k mizici, kjer je bil pladenj, ponudil Blystoneu kozarec z njegovo pijsko, nato nalije v druge kozarčke kokejte in pravi Sinclairovi: »Vi ste to zmešali, kaj ne? Treba je, da ga tudi pijete!«

»Rajši ne, lepo prosim,« se je branila ona. »Jaz sem kokejte že zunaj pokusila. Gospod Suman je nesel pijsko v sobo; nemara ga bo on pokusil!«

Suman je poslušno priklimal:

»Prav nič se ne bom branil, gospa,« je dejal. »A danes sem že pil neko pijsko, ki je bila tudi zastrupljena. Polagoma se bom teh stvari privadil.«

Dvignil je kozarek in začel piti. A mahoma je prebledel. Silce mu je padlo iz roke in se razbilo. »Oh, ljudje božji,« je zastokal.

»Nič nikar se ne bojte,« je brž dejal sir Stanley. »V koketju ni strupa. A moral sem dati nekaj, kar ima drugačen okus, sicer mi ne bi verjeli.« Blystone je brž srknil iz svoje čašice:

»Res je, nekakšen vonj in okus ima pijska. Nekaj je pač v pijski, česar malo prej še ni bilo. Kako je to mogoče, Stanley? Kako si to napravil?«

»Ali je to zares tako težko uganiti?« je nejevoljno vzkliknil Merrywall. »Moj Bog, daj, malo pomisli, Dennis! Dve vrsti pijske imamo. Ena je iz gina, koentroje in limonovega soka, a druga je iz whiskyja in ingverjevega piva. Kaj pa je razen tega še v pijskah? Kaj mora biti v njih, da ima pijska resnično dober okus?«

»Kaj pa?«

»Led!« je dejal sir Stanley.

Ves odsoten je gledal na svojo ugaslo smotko. Čez čas je povzel:

»Da, povsem naveden led iz malega električnega hladilnika iz kuhinje. Ali vam je zdaj jasno? Nekdo je nasul atropina v hladilnik, to je vse! Ko je gospa Sinclairova zmešala kokejte in ameriško pijsko, je vzele iz hladilnika led, kolikor ga je potrebovala. Nekaj kock ga je vrgla v posodo za mešanje kokejte, a eno ali dve kocki je dala v Dennisovo čašo.«

Nato je gospa pokusila pijsko in sicer naravnost iz velike posode. Led, seveda, se ni bil koj raztopil in ni dal iz sebe še atropina. Zato se gospa takrat tudi še ni bila zastrupila. Suman je nato nesel pladenj s pijsko v jedilnico, se nato vrnil, a pijska je bila dve do tri minute brez nadzorstva. Ko ste potem vsi prišli v jedilnico, je Hey še malo stresal posodo, kar je popešilo, da

se je led hitreje raztaljal in se je atropin bolj razlezel po pijski. Nato vam je natočil kozareček. Zdaj je strup lahko deloval — in je tudi vplival.

Ti, Dennis moj, si imel veliko srečo. Če bi si bil izbral gin ali pelinkovec ali kako drugo pijsko, kamor ne dajemo ledu, bi te bil moral morilec umoriti s tistim bodalom iz dežnika, ker bi ne bil omedlel in bi mu bil v napolje.

Da je bil atropin v koketju ledu, je povzročilo tudi to, da je bil atropin takoj neenakomerno razporejen, saj ga morilec ni mogel enakomerno porazdeliti. Zato je moral potem Heya zabosti z mečem. Da bi vas pa vse umoril, se pa ni vjemalo z njegovim načrtom, zakaj, osumljeni pa za umor je moral zaveti enega od vas. Da bi pa na ta način zastrupil le eno določeno žrtev, pa spet ni bilo mogoče. Kesenje je morilec poplanknil posodo za mešanje in jo je napolnil s svežim, povsem čistim koketjom. S tem je hotel zavesti policijo, da ne bi odkrila njegovega trika z ledom. Hotel je izzvati sum, kakor da bi bil dal nekdo izmed gostov strupa v sleherni kozareček posebej. In to smo si tudi dosti dolgo mislili.

Blystone je razburjeno zrl v svojega prijatelja. »Bog pomagaj, Stanley! Tak nehaš nas že vendar mučiti in nam že povej, kdo da je morilec!« je vzkliknil.

Judita Adams, je mirno odgovoril Stanley in je vse po vrsti pogledal.

Ko je videl, da ga vsi z nerazumevanjem gledajo, je nadaljeval:

»Seveda mi je znano, da je Judita Adamsova že zdavnaj umrla. Toda prava skrivnost Feliksa Heya, je tista skrivnost, ki se skriva v njegovi poslednji, najboljši in najbolj posrečeni šali, če pogledamo stvar z njegovega stališča. Hey je, tako rekoč, porogljivo pokazal s prstom na morilca, vendar ni povedal njegovega imena. Kakor vam je znano, je bilo na enem od petorice zavikov napisano ime Judite Adamsove. V zavitu pa je bil obtežilni material zoper neko drugo osebo.«

»To se pa pravi, da je bil Hey naravnost no-rec,« je razburjeno zavpil Blystone. »Kakšen pomen bi naj to bil, če je v zavitu vse kaj drugega, ko tisto, kar bi ustrezalo oseb, ki je njeno ime zunaj na zavitu! Kolikor vem, bi smeli biti zaviti odprti samo v prisotnosti vseh treh šefov odvetske tvrdke, Drake, Rogers in Drake, ali ne? Ti bi pa koj videli, da se vsebina ne krije z naslovom!«

»Res je,« je potrdil sir Stanley.

»Točno si povedal! Po vsej tradiciji tvrdke, je bilo potrebno, da morajo biti prisotni vse trije odvetski te najuglednejše, najbolj spoštovane in najstarejše odvetske tvrdke v Londonu! Prav to pa je, Hey hotel. Ob tej priliki pa je bilo potrebno, da se dožene, da je eden od njih zločinec!«

»In morilec?«

»Tudi,« je potrdil sir Stanley.

»Gospod Peelard!«

Vrata jedilnice so se s trščem odprla in loputnila ob zid.

V sobo se je spotaknil neki človek, ki ga je na desni držal Peelard, na levi pa Right. Imel je naočnike, skozi naočnike pa so zrle oči, ki se je v njih izražal velikanski strah.

Skoraj vsi navzočni so ga poznali: To je bil odvetski Charles Drake.

Dvajeeto poglavje.

Krog se zapre.

Šele čez pol ure, ko se je pleglo splošno razburjenje, in ko je bil odveden morilec, ki je ves čas molčal, se je sir Stanley vrgel v svoj naslanjač, da pojasni še poslednje zadeve:

»Preden vam dokažem, da ne more biti nihče drug morilec, kot je Charles Drake, najmlajši član tvrdke Drake, Rogers in Drake, bi vas rad opozoril na to, kako je bil rafiniran Heyev način, da premoči Drakea, za primer, da bi bil njegov sum proti temu Drakeu upravičen.«

Matija Malešič

V zelenem polju roža

Izvirna povest

Oh, kako počasi so tekle tiste ure! Tetina svečanost je Metko je še bolj dražila.

Ko so se oglašili po stopnicah s prvega nadstropja Tineta koraki, se je Metki kar zvrtilo v glavi, tako ji je navadila kri v možgane. Čula je udarce svojega srca, čutila je nabijanje žil na senčih. Teta mu je stekla na hodnik naproti, vrata s kuhinje je pustila odprta. Metka ni mogla z mesta.

Čula je teto: »Pozdravljeni, gospod Tine! Glas ji je kar drhtel v veselju in svečanosti.

»Spoštovanje, gospa!« Tudi Tineta glas je bil vznemirljiv.

Ko je Metka dvignila glavo, ga je zagledala. Vitek, raven ko sveča! Tudi brez uniforme je bil fant, da ga je bilo veselje in lepota pogledati, kakor bi rekel Metkin oče. Teta ga je že držala za roko, ko da ga hoče slovesno uvesti v kuhinjo in pred Metko. Ali Tine se ji je iztrgal iz roke. Ko je zagledal Metko, je tudi on vse pordečel v obraz. In nemirno je švignil njegov pogled po njej, od glave do pete jo je premeril, precenil, preskusil.

Cemu to precejšnje, merjenje, preskušnja, je bolelo Metko.

Naglo je pristopil: »Servus Metka!«

Cemu jo tako pozdravlja, ko je ni nikdar? Čula je, da sta se tako pozdravljala s Ribničanom. Ali naj bo tak pozdrav izhod iz zadrege, ali naj poudari iskrenost in prijateljstvo, kakor med Tineta in Ribničanom?

Pogled, Tineta pogled pa ni šinil v Metkine oči, tja nekam po njeni roki je zdrsel ko v zadregi. Metko je zazeblo.

»Kavo, čaj za sedaj, gospod Tine?« je vprašala teta in jima pomogla iz mučne zadrege. »Pri kosilu ostanete seveda pri nas!«

»Če ni drugače, radi! Za kavo in čaj pa hvala. Prihajam naravnost iz kavarnice!«

Metki se je zdelo, da je vesel, če more govoriti s teto. Vesel se je bolj, da se je mogel obrniti od Metke in umakniti z nje svoj pogled.

»Kaj hodite v kavarno pripravljat denar?! Ali ga ni škoda? Veste, da sva vas čakale!«

Tine ni ničesar odgovoril na tetino grajo.

V kuhinji je bilo tako mračno, tišina tako neprijetna, da je Metka povesila glavo.

»Poldne se bliža, s kosilom moram pohiteti. Da ne potrebujeta priče pri svojem razgovoru, vem! Vse tri sobe so prazne! Stopita, v katero hočeta!«

Tine ni prestopil z mesta. V zadregi je potegnil cigareto, jo vtaknil v usta in prižgal. Toda tudi Metka se ni genila z mesta.

»Jaz res sedaj ne morem iz kuhinje! Morata vidva, če vaju ni sram pred staro udovico iztrasti skrivnosti in bolečine svojih src...«

Ali je Tineta pričilo, ko je čul o skrivnostih in bolečinah sre! Naglo se je odtrgal z mesta. Ni pogledal na tete ne Metke, pohitel je iz kuhinje.

Metka pa ko da je prikovana h tlom.

Z očmi, z roko jo je prosila in ji namigovala teta, Metka pa nič, ko da je ne vidi.

»Stor!« je razjezilo teta. »Zdaj, ko je prilika, je nima in gluha...«

Metka je odločno pohitela za Tineta. Prej se konča, prej bo mir! Da Tine ni krenil v nobeno tistih sob z okni na ulico, jo je mirilo in ji ugajalo. Da, da, v tej sobici z okni na grad, kjer je zložil Tine tisto njeno pesem, v tej sobici naj bo razgovor!

Zaprta je vrata za seboj in obstala ob njih.

Tine je stal ob mizi pred oknom in zrl na grad. Ko da ni opazil njenega vstopa. Stal je tam, stal nepremično in zrl na grad. Ko da je ni v sobi. Prva ni hotela spregovoriti. Le kaj bi naj rekla?

Zanetil si je ob dogorevajoči cigareti drugo, stopil h peči za vrati in vrgel dogorevajočo cigareto v prostorček za pepel. Ko je zaprl vrata in se zvrnil, se ni vrnil k mizi. Ob obeh posteljah je stopil tja proti vratom, ki peljejo v veliko sobo z okni na ulico. Glavo je imel sklonjeno na prsa, roke je sklenil na hrbtu. Cigareto je premetaval z ustnicama iz kotička v kotiček ust. Trikrat je premeril tesen prostor od peči do vrat v veliko sobo. Molčal je. Na Metko ni pogledal ni enkrat. Nato se je ustavil ob peči, vzel je cigareto iz ust, stresel z nje pepel in med tem rekel: »Zdaj je torej konec pesmi!« Gledal je za pepelom, ki je padal s cigarete. Ozrl se niti sedaj ni na Metko.

Kake pesmi je konec? Kaj hoče reči s tem? Ali misli pesem o marjetici?

In zopet krene Tine na pot od peči do vrat v veliko sobo z okni na ulico. In zopet molči.

Ko se vrne do peči, obstane: »Takega konca si nisem nikdar mislil!« Skozi okno pogleda, Metke njegov pogled niti ošine ne. In se obrne, zopet krene na pot proti vratom v veliko sobo.

Metki se upira. Tu naj stoji in čaka, da konča s svojimi premišljevanji in modrovanji in pove kaj takega, na kar bo mogla odgovoriti. In kar bo sploh razumela. Kdo pa naj razume, kaj misli s tistim koncem pesmi?

Ko se zopet vrne h peči, se zopet ustavi. In zopet se zazre skozi okno. Ko da Metke ni v sobi.

»Filozofijo študiram, toliko moder pa nisem, da bi že prej spoznal: Življenje ni pesem! Ni pesem!« In zopet krene na pot proti vratom v veliko sobo.

Zdaj naj pride teta, ki je toliko silila in hotela tu razgovora, pa naj ga pogleda, Tineta, ki ga včasih ni mogla prebrati! Saj bo čakala teta s kosilom, če pojde tako naprej! »Tudi žalostne pesmi so na svetlu!« reče Metka.

Tine se naglo okrene in jo bistro pogleda. Kaj je šele zdaj, ko je spregovorila, zapazil, da je v sobi? »Prav imaš! In kar lepo si to povedala! Zakaj pa stojiš in ne sedeš?« In pokaže z očmi

na stol, na katerem je včasih pri študiranju drgnil svoje blače Ribničan.

Metka sede.

Tine tudi pristopi k mizi in si pripravi svoj nekdanji stol »Zame začenja žalost, ko veselja sploh še okusil nisem!« In se zgrudi na stol, desnica mu po dolgem pada na mizo. »O, zakaj se je prav name zgrnila taka smola! Jaz, jaz, prav jaz moram zaradi nepremišljenega trenutka zagaziti v tako nesrečo! Kako čisto drugače sem si včasih predstavljal življenje!«

Predstavljal si je življenje drugačno tudi Metka! Pa ni tožbe sedaj iz njenih ust. Ali je v resnici tako nesrečen, ali hoče le na Metko vplivati?

»Se spominjaš, kako sem včasih v kuhinji razlagal Prešernovo nesrečo?«

O, če se Metka spominja! Saj to so bili najlepši dnevi njenega življenja! Na pravo struno je zabrenkal Tine!

»Ko da sem slutil, kaj me čaka!«

»Tudi jaz, drugače bi se ne ogrevala tako ob tvoji razlagi! O

... kako se v strup preobrača vse, kar srce si lepega obeta...«

Tineta vrže njene besede s stola. Ni začuden, odkod jih zna, kje se jih je naučila. Razdraženo ga. Dogorelo cigareto vrže skozi odprto okno. Z vžigalico si takoj nato prižge tretjo cigareto. S hrbtom proti njej si jo prižiga. Nato zatava po sobi proti vratom v veliko sobo.

»V strup, v strup! Vsakemu po svoje!« Prej ko dospo do vrat v veliko sobo, se obrne in zadržano vpraša: »Le zakaj mi nisi vsega povedala tedaj v jeseni...« Umolkne, ko da se je zavedel kako krivico ji dela. »Pisati bi mi morala natanko, kako in kaj! Kako sem mogel misliti! Drugi počenjajo vse drugačne objestnosti, pa...«

Udari se z roko po čelu.

Metka molči. O sebi toliko, samo o sebi in svoji nesreči. O njej ni besedice!

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16., 18. in 20. uri

Film globoke in izredno močne vsebine

Skrivnostna žena

V glavnih vlogah stari znanci: Sybille Schmitz, Albrecht Schönhals in Maria pl. Tasmady
Kino Matica, telefon 22-41

Najpopularnejši italijanski komik v izvrstni komediji burnega smeja - Macario

Morški razbojnik — Il pirata sono io!

Kdor se hoče od srca nasmejati, naj si ogleda ta film! Slovenski napisi po vsaj dolžini filma!
Kino Union, telefon 22-21

Statut za Jude v Bukovini

Po zasedbi Bukovine je pooblaščenec državne voditelja za preskrbo in obnovo Bukovine, polkovnik Riošanu, izdal statut za Jude, ki določa, da se smeje Jude pojavljati po ulicah samo v času med 6. in 20. uro in to največ v skupini treh ljudi. Judovski napisi so povsod prepovedani. Prav tako ne smeje Jude izobešati romunskih, italijanskih in nemških zastav. Judovski zdravniki, odvetniki itd. morajo imeti na svojih tablicah stalno napisano ime »Jude«. Prav tako mora imeti vsak Jude rumen znak, po katerem ga bo vsak spoznal. Kdor takega znaka ne bi imel, bo poslan takoj v taborišče. Prav tako so se morali v Bukovini prijaviti oblasti vsi Jude od 18. do 50. leta. Predvidoma jih bodo vse uporabili za prisilno delo.

Anekdota

Detlev von Liliencron se je nekoč mudil v prijateljski družbi in je mirno poslušal hvalisanje enega navzočih prijateljev, ki je na vso moč poveljeval slavnemu dela svojih prednikov. Pesnik se je zaradi njegovega govorenja razburil in je nadalje njegovo naštevaje slavnih del umrlih prednikov prekinil z besedami: »Pri naštevanju vaših prednikov moram nujno pomisliti na krompir.«

»Kako to?« so ga vsi vprašali.
»Čisto enostavno! Tudi pri krompirju je najboljša stvar pod zemljo!«

Največji podmorski prekop na svetu

Vodilni japonski krogi so že dalje časa resno ukvarjali z mislijo zgraditve podmorskega prekopa med matično zemljo in polotokom Korejo, ker bi se s tem znatno olajšal trgovski in blagovni promet med Japonsko in azijsko celino. Medtem ko rabijo danes ladje za pot iz Japonske do Koreje najmanj 7 ur, bi se potovanje po podmorskem prekopu skrajšalo na dve uri. Po načrtih japonskih inženirjev bi prekop izkopal 55 m pod morsko površino, dolg bi bil pa 115 km. Gradbeni stroški so preračunani na milijardo jenov. Za graditev prekopa so strokovnjaki že pričeli proučevati sestavo morskega dna in je zelo verjetno, da bo znana japonska podjetnost svoj načrt kmalu tudi izvedla.

Pravo zdravilo

K znanemu nemškemu zdravniku dr. Robertu Kochu je svoje dni prišel bogat grof, ki je živel zelo razkošno. Zdravniku se je pritoževal zaradi raznih boleznih, ki so se ga pričele lotevati. In ga je vprašal za svet: »Kaj naj storim? Ali naj potujem na jug ali na morje?« Stroški ne igrajo prav nobene vloge.

Modri zdravnik je dal omenjenemu grofu naslednji nasvet: »Živite tako, da boste dnevno izhajali z enim talarjem, katerega pa morate zasluziti s svojim delom!«

V kuhinji velikega potniškega letala

Moderna velika potniška letala so zgrajena zelo udobno ter v njih potniki med letom tudi kosijo ali pa malicajo. Toda vso hrano vzame letalo že pripravljeno s seboj ter jo v letalu v posebnih napravah zopet samo segrevajo. Jedi samih pa zaradi previdnosti v letalu ne kuhajo. Potniki poiščejo svoje porcije na mizici, ki jo imajo v letalu pred sabo. Raznašanje jedil za spremeno osebe ne pomeni nobene težave. Brhke natakariče ali pa natakariji z vso eleganco ponujajo gostom pripravljene jestvine. Večjo težavo pa sprememu osebu povzroča radovednost potnikov. Pa tudi tega se je že navadilo osebje, ki stalno potuje z letalom in ki danes že čisto natančno ve, da letalo preleti med tem, ko potnik čisto mirno poje svoje kosilo, razdaljo 260 km. Medtem, ko potnik popije juho, je letalo že 17 km dalje, navadno olivo pa poje potnik v letalu v razdalji 4 km.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0,30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L 1,—, pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L 0,60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Iščejo:

Inteligentka

s perfektnim znanjem nemščine išče kakršne koli zaposlitve. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5000 — 10.139. (a)

Trgovski sodrudnik

pošten, s prakso, samski, zmožen nemškega jezika, izurjen v manufakturi, galanteriji in konfekciji. — prosil zaposlitve. Cenjene dopise na upr. »Slovenca« pod »Skromne zahteve« št. 10.600. (a)

Poizvedbe

Lišček

(bastard) mi je ušel. Najditelj naj ga odda proti nagradi v gostilni, Zidovska steza 1. (r)

Rappresentanze

importanti assumensi per vasta clientela italiana. Referenze di primo ordine.

Studio Tecnico Commerciale Rag. Carone — Avv. Cerillo — Cimarosa, 84 — Napoli

Zlatnina

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro

kupi po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Francišanska ulica 3.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 3

Prodamo

Redka prilika!

Prodam takoj po ugodni ceni še popolnoma nov pisalni stroj v kovčegu. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10.236. (l)

Pisalni stroj

s kovčgom, skoraj nov, poceni prodam. Naslov v upr. »Slov.« št. 10.306. (l)

Zastopstva

važna, se sprejmejo za obširno klientelo v Italiji. Prvovrstna priporočila.

Studio Tecnico Commerciale Rag. Carone — Avv. Cerillo — Cimarosa, 84 — Napoli

Razno

Pozor!

Najnovejšo lakiranje dvo-koles in drugih predmetov potom električne pečl Vam izvrši Leopold Susteršič, Frankopanska 21. (r)

Berite

Slovenca

in oglašujte v njem!

»Slovenec koledar«

STANE LE 6 LIR • OBSEGAL BO ČEZ 230 STRANI • OBLIKA POLOVICA STRANI „SLOVENCA“! • NAROCITE GA TAKOJ!

Umrla je moja dobra soproga

Tončka Štritof roj. Praprotnik

učiteljica

Pogreb bo v četrtek, 14. avgusta t. l. ob pol 5 uri popoldne, z Zal, kapela sv. Antona, k Sv. Križu.
Ljubljana, 12. avgusta 1941.

Niko Štritof v imenu rodbin Štritof, Cankar, Praprotnik, Kolenc, dr. Botteri, prof. Klasine.

Dotrpel je naš prisrčno ljubljani in skrbni soprog, oče, tašč, brat, svak in stric, gospod

Joško Majdič

v 76. letu svoje starosti. Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v četrtek, 14. t. m. ob pol 17 uri, na farno pokopališče.

Kranj 13. avgusta 1941.

Nuša, roj. Sajovic, soproga; Inž. Joža, sin; Mira, hčerka; Ančka, roj. Keržan, snaha.

Prosimo tihega sožalja.

Brez posebnega obvestila.